

ΘΕΜΑ: «Το ψωμί»**ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΕΦΑΛΑΡΙΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ****Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Πενέση Δέσποινα, Κώγου Ελένη****Εισαγωγή**

Το συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας σχεδιάστηκε κι εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2003 - 04 στο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο Κεφαλαρίου στο πλαίσιο εφαρμογής προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης. Επειδή τα σχέδια εργασίας γενικά είναι έρευνες θεμάτων που επιλέγουν τα παιδιά και πρόκειται για αναδυόμενα προγράμματα θεωρήσαμε ότι η κατάλληλη μέθοδος για τη διαπραγμάτευση του θέματος είναι η μέθοδος των σχεδίων εργασίας. Πιστεύουμε ότι έτσι ενθαρρύνεται η συμμετοχή, η πρωτοβουλία, η συνεργασία, η δημιουργικότητα, ο διάλογος, η εργασία των παιδιών σε ομάδες, οι συλλογικές αποφάσεις, η καταγραφή, παρατήρηση, η εξερεύνηση. Τα παιδιά αναδεικνύονται σε πρωταγωνιστές του προγράμματος, το πρόγραμμα συνδέεται με την καθημερινή πρακτική και το σχολείο με την τοπική κι ευρύτερη κοινωνία. Ο εκπαιδευτικός είναι διαμεσολαβητής, καθοδηγητής, διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία, χωρίς να εξουσιάζει.

1η Φάση:**Αναζήτηση - Διερεύνηση**

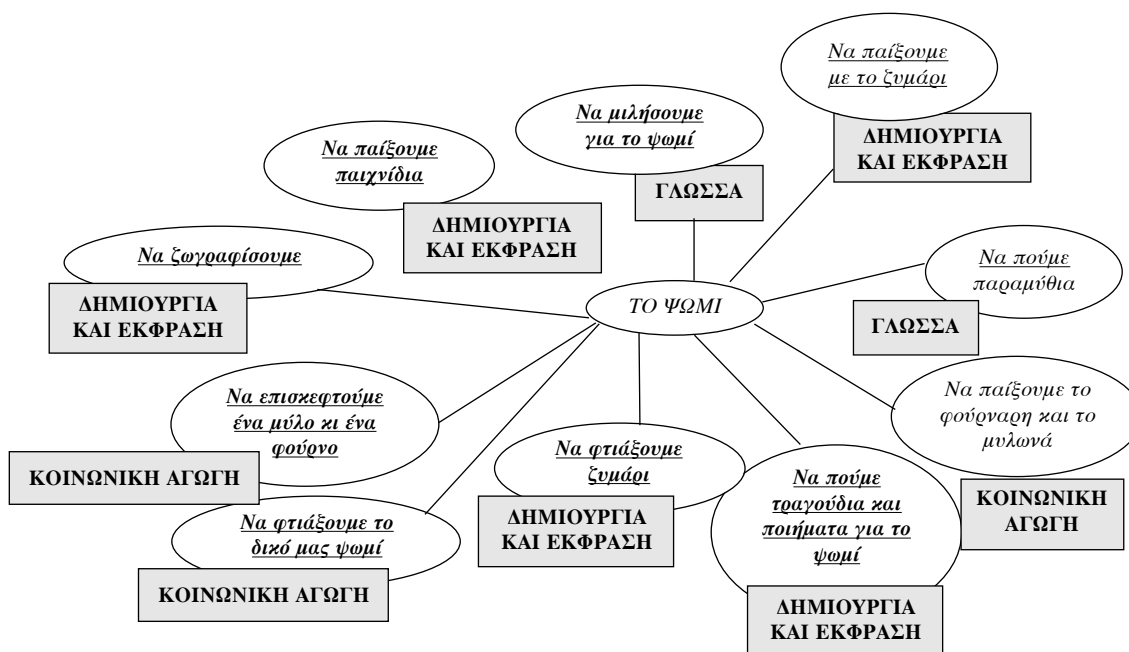
Η παρατήρηση μιας φωτογραφίας που έφερε κάποιο νήπιο στο σχολείο και απεικόνιζε το ίδιο και τη γιαγιά του να ζυμώνουν ψωμί, στάθηκε η αφορμή για την ενασχόλησή μας με το συγκεκριμένο θέμα. Συζητώντας, ρωτώντας και ανταλλάσσοντας ιδέες «το ψωμί» ορίστηκε σαν αντικείμενο διερεύνησης από τα ίδια τα παιδιά που έδειξαν αμέσως μεγάλο ενδιαφέρον. Έτσι έγινε η καταγραφή των πρώτων ιδεών και γνώσεων που είχαν τα παιδιά για το ψωμί, αλλά και όσων ήθελαν να μάθουν.

Τι γνωρίζουν τα παιδιά για το ψωμί	Τι θέλουν να μάθουν για το ψωμί
• Το ψωμί το αγοράζουμε στο φούρνο. • Το ψωμί δεν το φτιάχνουμε μόνοι μας, το αγοράζουμε έτοιμο. • Το ψωμί το φτιάχνουμε από αλεύρι. • Το ψωμί το φτιάχνουμε από σιτάρι. • Το ψωμί το ψήνει ο φούρναρης. • Το ψωμί γίνεται από ζυμάρι.	• Πώς φτιάχνεται το ψωμί; • Πώς γίνεται να φτιάχνουμε ψωμί στο σπίτι; • Πώς το αλεύρι γίνεται ψωμί; • Πού βρίσκουμε το σιτάρι; • Πώς ψήνουμε το ψωμί; • Τι είναι το ζυμάρι; • Πώς γίνεται το ζυμάρι;

2η Φάση: Σχεδιασμός

1. Προτάσεις των παιδιών

Με τη βοήθεια των παιδιών φτιάξαμε ένα προσχέδιο εργασίας, χωρίσαμε τα παιδιά σε ομάδες για την υπεύθυνη συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών, ενώ έγινε και ενημέρωση των γονέων για το συγκεκριμένο θέμα και ζητήθηκε η βοήθεια και η ενεργός συμμετοχή τους. Για την καλύτερη παρακολούθηση της εξέλιξης του προγράμματος, αλλά και για την ανατροφοδότηση και αξιολόγησή του, εντάξαμε τις δραστηριότητες σε γνωστικά αντικείμενα (με βάση το διαθεματικό πρόγραμμα σπουδών) και θέσαμε επιμέρους στόχους.

2. Στόχοι του προγράμματος

- Να διευρύνουν γενικά τις γνώσεις τους για τον κόσμο που τα περιβάλλει και ειδικότερα να αποκτήσουν γνώσεις σχετικές με τα υλικά που απαιτούνται για την παρασκευή του ψωμιού και τις διάφορες φάσεις επεξεργασίας του σιταριού (κυρίως την ανθρώπινη παρέμβαση) μέχρι να γίνει ψωμί.
- Να μάθουν να αναγνωρίζουν την αξία της ανθρώπινης εργασίας (μυλωνάς, φούρναρης).
- Να έρθουν σε επαφή με τον κόσμο των ενηλίκων και να διευρύνουν τον κύκλο των εμπειριών τους με επισκέψεις (μύλο, φούρνο).
- Να εκτιμήσουν τα αγαθά που μας προσφέρει η φύση.
- Να συμμετέχουν ενεργά στην έρευνα και συγκέντρωση υλικού και πληροφοριών.
- Να προωθηθεί η συνεργατικότητα και ομαδικότητα.

3η Φάση: Υλοποίηση

Γλώσσα

Στόχοι:

Να ενθαρρύνονται για να διηγούνται, να περιγράφουν, να ερμηνεύουν, να συζητούν, να εμπλουτίζουν τον προφορικό τους λόγο, να απομνημονεύουν μικρά κείμενα, να αναγνωρίζουν οικείες λέξεις, να συνειδητοποιήσουν τη σχέση προφορικού - γραπτού λόγου, να ασκούνται με γλωσσικά παιχνίδια στον εντοπισμό φθόγγων στην αρχή ή στο τέλος μιας λέξης, να κατανοήσουν ότι η γραφή είναι μέσο μετάδοσης πληροφοριών, αλλά και πηγή ευχαρίστησης, να παράγουν μικρά κείμενα.

Δραστηριότητες

A. Προφορική επικοινωνία: Συζήτηση για όργωμα και σπορά, αναγνώριση και διάκριση δημητριακών. Δημιουργία γωνιάς ψωμιού με τη βοήθεια υλικού που συγκέντρωσαν οι ομάδες των νηπίων. Τρόπος παρασκευής του ψωμιού- σκευή- σχετικά επαγγέλματα. Διάφοροι τύποι αλευρόμυλων, τύποι αλεύρων. Καταγραφή σε κασέτα της ιστορίας του ψωμιού από κάθε νήπιο. Παρατήρηση και σχολιασμός ζωγραφικού πίνακα του Π. Πανταζή «Εσωτερικό με γυναίκα που ζυμώνει». Αφήγηση σχετικών παραμυθιών, εκμάθηση παροιμιών και αινιγμάτων.

B. Ανάγνωση: Παιχνίδι με κύβο και λέξεις σχετικές με το ψωμί. Παιχνίδι με μπαλόνια και σχετικές με το ψωμί λέξεις κρυμμένες μέσα σε αυτά. Συναρμολόγηση λέξεων που λείπει το πρώτο ή το τελευταίο γράμμα τους ή τα γράμματα είναι μπερδεμένα.

Γ. Γραφή και γραπτή έκφραση: Δημιουργία από τα νήπια και καταγραφή προσευχής - επίκλησης για βροχή. Γραφή των λέξεων σιτάρι- ψωμί- ρύζι κ.ά.. Δημιουργία λίστας υλικών για παρασκευή ψωμιού. Αντιστοιχία εικόνων- λέξεων. Καταγραφή συνταγής μπισκότων. Διαδρομές με δεδομένα σημεία αναφοράς.

Μαθηματικά

Στόχοι:

Να συγκρίνουν, να ταξινομούν, να διατάσσουν υλικά, να χρησιμοποιούν αυθαίρετες μονάδες μέτρησης, να κατανοούν χωροχρονικές σχέσεις και να αναπαράγουν σχήματα.

Δραστηριότητες

Έννοιες μακρύ- κοντό, χοντρό -λεπτό(με μακαρόνια, φραντζόλες κ.λ.π.), πολλά -λίγα (με δημητριακά). Αντιστοιχίες -σύνολα (με είδη ψωμιού και είδη δημητριακών). Μονάδες μέτρησης ποσοτήτων (κούπες, φλιτζάνια, κουταλιές). Σύγκριση όγκων (άδειο - γεμάτο). Δημιουργία δικού μας παραμυθιού («Ο Ζυμαρούλης στη χώρα των σχημάτων») σχετικού με τη διατήρηση της ύλης και τα σχήματα. Χρονική ακολουθία (Η ιστορία του ψωμιού). Ήρθαν σε επαφή με τους αριθμούς με τις τιμές των προϊόντων.

Μελέτη περιβάλλοντος

Φυσικές επιστήμες

Στόχοι:

Να αναπτύξουν επιστημονική γλώσσα, να αναγνωρίζουν τη σχέση της επιστήμης

με την καθημερινή ζωή, να κατανοούν βασικά χαρακτηριστικά γύρω από τις ιδιότητες των υλικών, να κατανοούν ορισμένες πηγές ενέργειας και τις μετατροπές τους.

Δραστηριότητες:

Διατήρηση της ποσότητας της ύλης (πείραμα με ζυμάρι). Μετατροπή της ύλης (από σιτάρι σε αλεύρι με χρήση μπλέντερ και από αλεύρι σε ζυμάρι). Σκληρότητα του ζυμαριού (με προσθήκη νερού ή με επίδραση του αέρα). Μετατροπή της δύναμης του νερού και του αέρα σε κίνηση (μύλοι). Απορροφητικότητα υλικών (π.χ. φρυγανιά κ.λ.π.). Διαλυτότητα των υλικών (πειραματισμοί με ψωμί και άλλα υλικά).

Βιολογία

Στόχοι:

Να αποσαφηνίσουν έννοιες και να διευρύνουν τις γνώσεις τους για τους φυτικούς οργανισμούς, να εξοικειώνονται με την έρευνα.

Δραστηριότητες:

Φύτεμα διαφόρων σπόρων. Παρατήρηση - καταγραφή των φυτών. Επίδραση του φωτός και του νερού στην ανάπτυξη τους. Μέρη του φυτού. Υπεύθυνη φροντίδα των φυτών από τα νήπια. Θρεπτική αξία του ψωμιού -δημητριακών.

Ιστορία

Στόχοι:

Να προσεγγίσουν και να αποσαφηνίσουν βασικές χρονικές έννοιες, να αντιλαμβάνονται τη χρονική ακολουθία των γεγονότων.

Δραστηριότητες:

Κατασκευή του πρώτου ψωμιού (Αίγυπτος). Το ψωμί του χθες (παλιοί φούρνοι, χωριάτικοι φούρνοι, αλευρόμυλοι, νερόμυλοι). Ο μύθος της θεάς Δήμητρας και της Περσεφόνης. Επαγγέλματα που χάνονται(κουλουράς-μυλωνάς).

Θρησκευτική αγωγή

Στόχοι:

Να βιώσουν καταστάσεις που σχετίζονται με τη χριστιανική πίστη, τις παραδόσεις και τα έθιμα της πατρίδας μας.

Δραστηριότητες:

Το ψωμί στη Θεία Κοινωνία. Το πρόσφορο, το αντίδωρο και η σημασία τους. Διήγηση του θαύματος του Χριστού με τα 5 ψωμιά και 2 ψάρια. Εξιστόρηση της εξόδου των Εβραίων από την Αίγυπτο («μάννα εξ ουρανού»). Έθιμο της Μπιρμιρίτσας για επίκληση βροχής.

Κοινωνική αγωγή

Στόχοι:

Να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας μέσα από τη συμμετοχή σε συλλογικές δραστηριότητες, να αποκτήσουν εμπειρίες από τον κόσμο των ενηλίκων, να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους.

Δραστηριότητες:

Παρασκευή ψωμιού στο σχολείο με τη βοήθεια μιας μητέρας. Προετοιμασία (σύνταξη ερωτηματολογίων για μυλωνά και φούρναρη)- πραγματοποίηση επίσκεψης σε κυλινδρόμυλο και φούρνο- Παρατήρηση -συνέντευξη και φωτογράφιση των χώρων. Δημιουργία φούρνου στο σχολείο μας -παιχνίδι ρόλων. Παρασκευή τηγανιτών, μπισκότων, ποπ κορν.

Φυσική Αγωγή**Στόχοι:**

Να αναπτύξουν τη φυσική τους δραστηριότητα, το πνεύμα συνεργασίας και να προάγουν τη σωματική τους υγεία, να μιμούνται και να αναπαράγουν στάσεις και καταστάσεις.

Δραστηριότητες:

Διαδρομές, σκυταλοδρομία με αλεύρι, μιμητικές δραστηριότητες, ομαδικά παιχνίδια («φούρναρη-φούρναρη», «πινακωτή» «Πες αλεύρι»). Παιχνίδια ισορροπίας.

Δημιουργία και έκφραση**Στόχοι:**

Να έρθει το παιδί σε επαφή με έργα τέχνης, να εκφράσει τις ιδέες του με διαφορετικά μέσα και τρόπους, να αναπτύσει τη φαντασία του, να εξασκείται στη χρήση διαφόρων τεχνικών, να αναπτύξει την ακουστική του ικανότητα, να συμμετέχει ενεργά στην ομάδα, να έχει αυτοπειθαρχία και να μιμείται.

Δραστηριότητες

A. Εικαστική Αγωγή: Κολλάζ με σπόρους - μακαρόνια. Δημιουργίες με ζύμη αλατιού, με χρωματιστό ζυμάρι. Μαράκες με μπουκάλια και σπόρους. Προσωπικά με μπαλόνια γεμισμένα με αλεύρι. Κούκλες κουκλοθέατρου με κεφαλάκι από ζυμάρι. Πρόσφορα από πηλό και σφραγίδες. Καδράκια με ξηρούς καρπούς και ζυμαρικά. Ελεύθερες κατασκευές με ζυμάρι. Κατασκευή ανεμόμυλων.

B. Μουσική Αγωγή: Τραγούδια σχετικά (Ο γεωργός, Ο φούρναρης, Η γαϊδουρίτσα), διάκριση ήχων με μαράκες και σπόρους με κλειστά μάτια, αναπαραγωγή ηχητικών προτύπων με τις μαράκες.

Γ. Θεατρική Αγωγή: Δραματοποίηση των φάσεων παραγωγής του ψωμιού. Δραματοποίηση παραμυθιών και του μύθου. Παρουσίαση έργων κουκλοθέατρου από τη νηπιαγωγό και τα νήπια.

4η Φάση: Αξιολόγηση

Το πρόγραμμα ξεκίνησε τέλη Οκτώβρη και κράτησε περίπου 3 εβδομάδες. Συμμετείχαν όλα τα νήπια δημιουργικά. Σημαντική η συμβολή των γονέων με υλικό, πληροφορίες και ενεργό συμμετοχή στο πρόγραμμα. Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος έγινε επίσημη παρουσίασή του στους γονείς. Έγινε προβολή βιντεοκασέτας από τις επισκέψεις μας και παρουσίαση της «γωνιάς του ψωμιού», έκθεση των σχετικών έργων των νηπίων και φωτογραφικού υλικού. Τα παιδιά «κέρασαν» τους γονείς τους μπισκοτάκια και ποπ κορν που φτιάξαμε στο σχολείο και τους πρόσφεραν αναμνηστικό δώρο που έφτιαξαν τα ίδια (καδράκι με ζυμάρι και δημητριακά).

Γενικά πιστεύουμε ότι οι αρχικοί στόχοι του προγράμματος επιτεύχθηκαν. Τα

παιδιά κατανόησαν τη σημασία του ψωμιού γενικά στη ζωή και τη διατροφή μας, την παρασκευή του, ενώ εντυπωσιάστηκαν από τις επισκέψεις μας. Έμαθαν να επικοινωνούν με άλλους ανθρώπους και άρχισαν να μιλούν στη διαδικασία της συνέντευξης. Χρησιμοποίησαν την τεχνολογία: φωτογραφική μηχανή, κασετόφωνο, βιντεοκάμερα. Παρατηρώντας τη βιντεοκασέτα ενισχύθηκε η αυτοπεποίθησή τους, διασκέδασαν και γέλασαν.

Βιβλιογραφία

- Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο, Εφημερίδα Κυβερνήσεως, 2001.
- Βιβλίο Δραστηριοτήτων Νηπιαγωγείου, βιβλίο Νηπιαγωγού, ΟΕΔΒ
- Βιωματική -Επικοινωνιακή Διδασκαλία, Κ.Χρυσανθίδης, Gutenberg 2001.
- Γλωσσικό υλικό για το Νηπιαγωγείο, Β. Δ. Αναγνωστόπουλος, Καστανιώτη, 2001.
- Καθημερινές Δραστηριότητες στο Νηπιαγωγείο, Γενειατάκη - Αρβανιτίδη, Δίπτυχο.
- Ανθολόγιο Νηπιαγωγείου.
- Μαθηματικές Δραστηριότητες για την προσχολική ηλικία, Μ. Τζεκάκη, Gutenberg.
- Πρώτη Ανάγνωση και Γραφή, Ε. Κουτσουβάνου, Οδυσσέας - Σύγχρονα προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας, Ε. Ντολιοπούλου, Τυπωθήτω.
- «Τα σχέδια εργασίας και το αναδυόμενο πρόγραμμα στα νηπιαγωγεία», άρθρο της Π. Κουλούρη, Π.Ι.
- Αινίγματα με εικόνες, Ρ. Παπανικολάου, Μικρός Πρίγκηπας.
- Κουκλοθέατρο II, Τασούλα Τσιλιμένη, Καστανιώτη.
- «Το παραμύθι χωρίς τέλος», Ανθολόγιο για τα παιδιά του Δημοτικού, Μέρος 2ο.
- «Ο Σταρένιος», Αν. Περιστερράκη-Ψυχογιού, Σύγχ.Εποχή.
- «Ποιος θα βοηθήσει», Ελλ. Λαϊκό παραμύθι, Κίρκη
- «Ιστορία ενός καλοψημένου τηγανόψωμου», Άσμπιγορτσεν-Μόε, Πατάκη.
- Ιστορία ενός καρδιού, Εμείς και ο κόσμος, Β΄ Δημοτ.
- Ο μύθος της Δήμητρας και της Περσεφόνης, Ελλην. Μυθολογία, Τόμος 2ος, Εκδοτική Αθηνών.

ΘΕΜΑ: «Λαϊκή Παράδοση - Τέχνη και Πολιτισμός»**5ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΠΑΡΤΗΣ**

Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Γιάννε Γιαννούλα, Δημοπούλου Βασιλική,
Λάζαρη Θεοφανεία

Θεωρητικό πλαίσιο: Όπως τα δένδρα και τα φυτά έχουν ρίζες για να τρέφονται και να στηρίζονται επάνω στη γη, έτσι και ο άνθρωπος έχει τις ρίζες του, γονιδιακές και πολιτιστικές, στους προγόνους του, στο παρελθόν και την ιστορία τους.

Για να έχει ο κάθε άνθρωπος ψυχοσωματική ισορροπία και σωστή ανάπτυξη θεωρούμε ότι πρέπει να γνωρίζει την καταγωγή του, τον τόπο και τον τρόπο της ζωής των προγόνων του.

Το σπίτι και το σχολείο, οι γονείς και οι δάσκαλοι πρέπει να γνωρίζουν στα παιδιά τις ρίζες τους, την ιστορία του τόπου τους, τα ήθη και τα έθιμα και όλα αυτά που αποτελούν στοιχεία του πολιτισμού και της ανάπτυξης κάθε τόπου και χώρας.

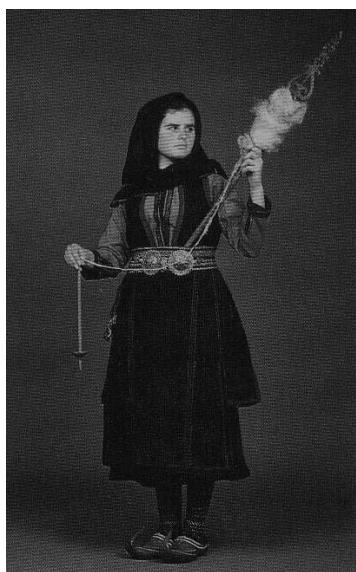
Μαθησιακοί στόχοι: Μέσω του θέματος αυτού επιδιώκεται:

- ◆ Να γνωρίσουν τα παιδιά τον τόπο τους.
- ◆ Να μάθουν ήθη και έθιμα της περιοχής τους καθώς και άλλων περιοχών της Ελλάδας.
- ◆ Να μάθουν πως ζούσαν οι άνθρωποι άλλοτε και πως ζουν τώρα.
- ◆ Να κάνουν συγκρίσεις του τρόπου ζωής χθες και σήμερα.
- ◆ Να μάθουν που και πως έβρισκαν τις πρώτες ύλες για την κατασκευή των ενδυμάτων.
- ◆ Να ευαισθητοποιηθούν στη διαφύλαξη των ηθών, των εθίμων και της πολιτιστικής κληρονομιάς μας.

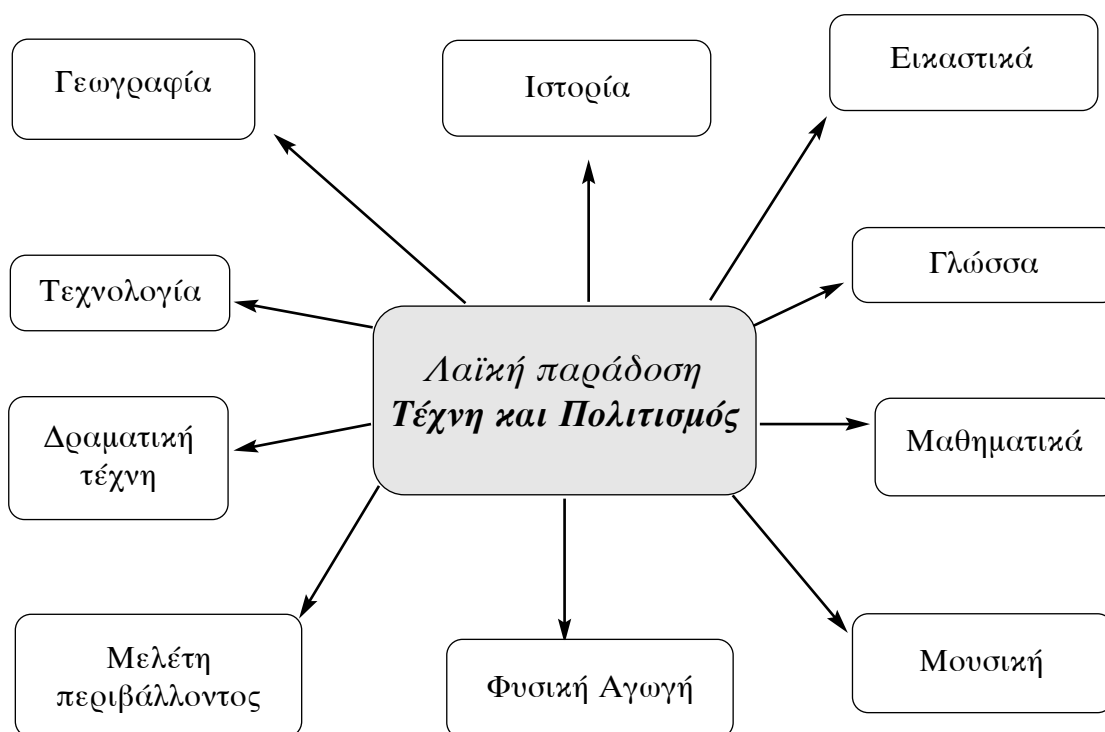
1η Φάση:

Αφορμή για την ανάπτυξη του θέματος μπορεί να μας δώσουν:

- ✓ Τα ρούχα που φοράμε στις διάφορες εποχές.
- ✓ Το χειμωνιάτικο ντύσιμο του σπιτιού.
- ✓ Ένα λαϊκό παραμύθι.
- ✓ Ένα δημοτικό μας τραγούδι.
- ✓ Μια φωτογραφία, ένας πίνακας ζωγραφικής.
- ✓ Ένας γάμος (παραδοσιακός)
- ✓ Μια παραδοσιακή στολή (τσολιά, Αμαλία, νησιώτη κ.λπ.)

Επιστήμες που εμπλέκονται:

2η Φάση:

Με αφορμή την έκφραση «Λαϊκή παράδοση» κάνουμε μια διερεύνηση σχετικά με το τι γνωρίζουν και τι θέλουν να μάθουν τα παιδιά.

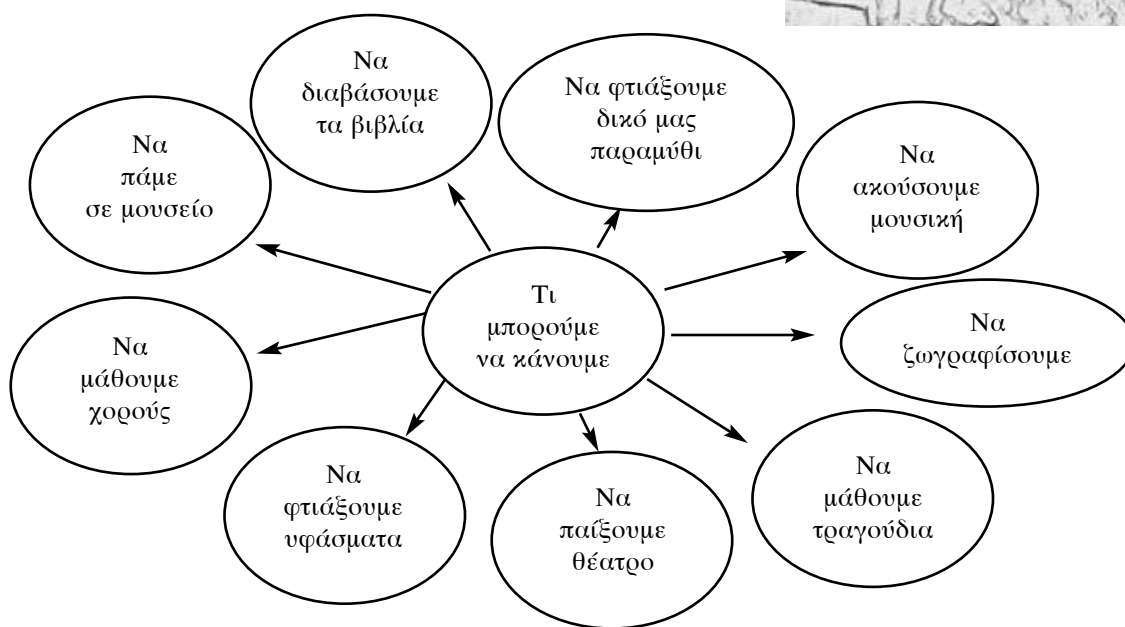
Τι γνωρίζουν	Τι θέλουν να μάθουν
Οι άνθρωποι ζούσαν διαφορετικά τα παλιά χρόνια. Φορούσαν διαφορετικά ρούχα. Είχαν αλλιώτικα σπίτια Δεν είχαν ηλεκτρικό ρεύμα. Δεν είχαν τηλεόραση κ.λπ. Δεν είχαν αυτοκίνητα. Δεν υπήρχαν εργοστάσια.	Πως έφτιαχναν τα ενδύματα. Με τι τα έφτιαχναν. Από που έπερναν νερό. Πως έβλεπαν την νύχτα. Που μαγείρευαν Πως ταξίδευαν. Πως περνούσαν τα βράδια χωρίς τηλεόραση. Πως διασκεδάζαν.

Με τα παιδιά αναρωτιόμαστε πως μπορούμε να μάθουμε όλα αυτά που ζητούν, από που θα ζητήσουμε βοήθεια και συνεργασία και μαζί κάνουμε ένα πλάνο έρευνας και εργασίας:

Σχέδιο εργασίας:

Για να εργαστούν, να πάρουν πληροφορίες και να πειραματιστούν τα παιδιά αποφασίζουν να φέρουν:

- Βιβλία.
- Εικόνες ή φωτογραφίες.
- Αντικείμενα από τα παλιά χρόνια.
- Κασέτες ή cd μουσικής.
- Πρώτες ύλες για την κατασκευή υφασμάτων.

Συνεργασία:

Μπορούμε να ζητήσουμε την συνεργασία των γονέων, μιας γιαγιάς ή ενός παππού, ενός μουσικού, του υπεύθυνου περιβαλλοντικής εκπ/σης, της Βιβλιοθήκης, της Πινακοθήκης κ.λπ.

Συγκέντρωση και οργάνωση του υλικού:

Με την απαραίτητη βοήθεια των γονέων τα παιδιά συγκεντρώνουν το υλικό και μαζί με την νηπιαγωγό οργανώνουν:

- ◆ Γωνιά αντικειμένων και εργαλείων από την παράδοση
- ◆ Γωνιά υφασμάτων (μάλλινα, βαμβακερά, μεταξωτά, συνθετικά)
- ◆ Γωνιά εικόνων και φωτογραφιών
- ◆ Γωνιά μουσικών οργάνων
- ◆ Γωνιά βιβλίων και παραμυθιών

3η Φάση:

Τα παιδιά αρχίζουν την παρατήρηση, διερεύνηση του υλικού και την δράση. Η νηπιαγωγός παρακολουθεί και επεμβαίνει όταν χρειάζεται, παροτρύνει, συνεργάζεται και κεντρίζει το ενδιαφέρον των παιδιών για περισσότερη δράση και έρευνα.

Μουσική (Πατέρας Ν, Τσάκος)

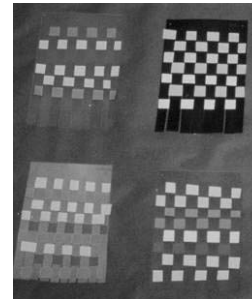
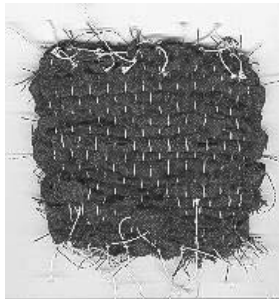

Χορός (κ. Καλλ.Ρηγάκου)

<i>Ενδεικτικές διαθεματικές δραστηριότητες</i>	<i>Διακλαδικές διασυνδέσεις</i>
* Παρατηρούμε τα υλικά κατασκευής των υφασμάτων και τα διάφορα υφάσματα. Τα κατατάσσουμε σε ομάδες και κατηγορίες (μάλλινα, βαμακερά, μεταξωτά, συνθετικά, λεπτά, χονδρά, στενά, πλατιά, μονόχρωμα, δίχρωμα, τρίχρωμα κλπ.). * Βάφουμε μαλλί, βαμβάκι ή υφάσματα με φυσικές ή τεχνικές χρωστικές. * Υφαίνουμε με κλωστές ή λωρίδες υφάσματος σε παιδικούς αργαλειούς. * Υφαίνουμε με λωρίδες χαρτιού (χαρτοπλεκτική) * Κεντάμε σε χαρτί ή ύφασμα. * Μαθαίνουμε να κάνουμε πλεξίδες με τρεις κλωστές. * Διαβάζουμε ιστορίες και παραμύθια. * Ζωγραφίζουμε τα παραμύθια και τα δραματοποιούμε. * Ακούμε τραγούδια, τα μαθαίνουμε, τα ζωγραφίζουμε και τα δραματοποιούμε. * Τραγουδάμε τα τραγούδια κτυπώντας τα κρουστά μουσικά όργανα. * Μπορούμε να καλέσουμε ένα μουσικό και να μας παίξει με κάποιο μουσικό όργανο τα δημοτικά μας τραγούδια. * Μαθαίνουμε να χορεύουμε τα δημοτικά μας τραγούδια. * Καλούμε ένα γυμναστή να μας δείξει χορευτικά βήματα. * Μπορούμε να επισκεφθούμε ένα μουσείο λαϊκής τέχνης. * Παρατηρούμε βιβλία και εικόνες με φορεσιές από περασμένες εποχές. * Ντυνόμαστε με παραδοσιακές στολές και χορεύουμε ή δραματοποιούμε ένα δρώμενο. * Φτιάχνουμε ένα παραδοσιακό γλυκό. * Δημιουργούμε ένα δικό μας παραμύθι, το ζωγραφίζουμε και φτιάχνουμε ένα βιβλίο για την βιβλιοθήκη μας. * Διαβάζοντας ένα παραμύθι ή μια ιστορία μαθαίνουμε για βουνά κάμπους και μπορούμε στο γεωφυσικό χάρτη της πατρίδας μας να δείξουμε την παράσταση των βουνών, των πεδιάδων, των ποταμών των λιμνών. * Μαθαίνουμε για τα ζώα και τα φυτά που μας δίνουν τις πρώτες ύλες για την κατασκευή των υφασμάτων	Γλώσσα Μαθηματικά Εικαστικά Μαθηματικά Γλώσσα Δραματική τέχνη Μουσική Γλώσσα Φυσική Αγωγή Μαθηματικά Γλώσσα Ιστορία Φυσική Αγωγή Μουσική Γλώσσα Εικαστικά Προανάγνωση Προγραφή Γεωγραφία Μελέτη περιβάλλοντος

Υλοποίηση δραστηριοτήτων:

◆ Δημιουργήσαμε γωνιά με αντικείμενα και εργαλεία παραδοσιακά.

◆ Κεντήσαμε σε χαρτί και σε ύφασμα.

◆ Υφάναμε με χαρτί (χαρτοπλεκτική) και με ύφασμα ή κλωστές σε παιδικούς αργαλειούς.

◆ Πλέξαμε κοτσίδες με κλωστές.

◆ Διαβάσαμε πολλά παραμύθια από τη λαϊκή μας παράδοση.

◆ Ακούσαμε και μάθαμε να τραγουδούμε πολλά δημοτικά μας τραγούδια, τα οποία δραματοποιήσαμε και ζωγραφίσαμε.

«Ένα νερό κυρά Βαγγελιώ»

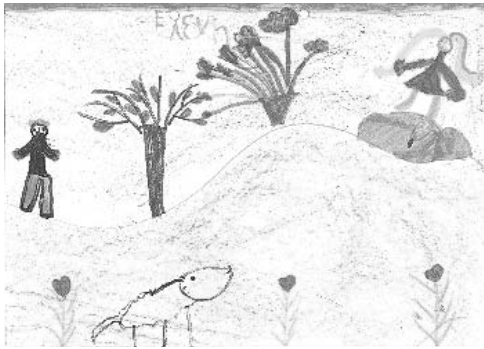

«Πορτοκαλιά του Καραβά»

«Πάρε Μαριώ τη ρόκα σου»

«Πάνω σε ψηλή
ραχούλα»

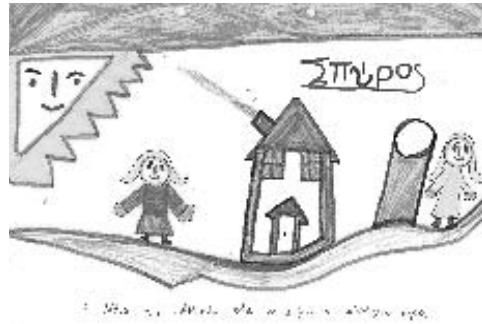
- ◆ Μάθαμε να χορεύουμε τα δημοτικά μας τραγούδια. (Καλαματιανό, Γερακίνα, Τσάμικο, Καστοριανό κ.λπ.)
- ◆ Δημιουργήσαμε δικά μας παραμύθια. Ένα από αυτά το ζωγραφίσαμε και το δέσαμε σε βιβλίο για την παιδική μας βιβλιοθήκη. (Το αθάνατο νερό)
- ◆ Επισκεφθήκαμε ιδιωτικό μουσείο με αντικείμενα και εργαλεία από την παράδοσή μας, στη Μαγούλα της Σπάρτης.

4η Φάση:

Αξιολόγηση:

- ◆ Τα νήπια αρχίζουν να κατανοούν τα πως και τα γιατί, της ζωής.
- ◆ Μαθαίνουν ότι όλα τα ζώα τα φυτά είναι χρήσιμα για τον άνθρωπο και την ζωή. Έτσι αρχίζουν να τα εκτιμούν, να τα αγαπούν και να τα σέβονται.
- ◆ Αγαπούν τα λαϊκά μας παραμύθια, τα δημοτικά μας τραγούδια, τα ήθη και έθιμά μας.
- ◆ Αγαπούν την καταγωγή και την πατρίδα τους.
- ◆ Ευαισθητοποιούνται στη διάσωση και διάδοση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Στο τέλος του προγράμματος για την διάχυση των αποτελεσμάτων του προγράμματος και την ευαισθητοποίηση του κοινωνικού περιβάλλοντος, με την συνεργασία των γονέων, μπορούμε:

- ◆ Να κάνουμε μια έκθεση των αντικειμένων της Λαϊκής μας παράδοσης με σύγχρονη έκθεση των έργων των νηπίων.
- ◆ Να δραματοποιήσουμε μια ιστορία ή ένα παραμύθι.
- ◆ Να χορέψουμε παραδοσιακούς χορούς.
- ◆ Να τραγουδήσουμε δημοτικά τραγούδια.

Επίσκεψη στο Μουσείο Λαϊκής παράδοσης

Έκθεση Λαϊκής Τέχνης

◆ Τα παιδιά ντύθηκαν με παραδοσιακές στολές και χόρεψαν δημοτικούς Ελληνικούς χορούς.

Βιβλιογραφία:

1. -Μια φορά κι έναν καιρό. Γ. Ταρσούλη - Εκδ. οίκος «ΑΣΤΗΡ»
2. -Η Γυναίκα στο Ελληνικό-Λαϊκό Παραμύθι. Αυγή Παπάκου-Λάγου
3. -Το Δημοτικό Τραγούδι-Βίωμα και μεράκι. Σταμάτη Μακρή-Τρίπολη 1998
4. -Γοργόνες και σταυραετοί-Λαογραφικά παραμύθια-Εκδ. «παιδικοί ορίζοντες»
5. -Η Λαϊκή παράδοση και η γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού. Ζωής Γκενάκου
Εκδ. Πατάκη.
6. -Αφιέρωμα στο Δημοτικό τραγούδι- ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ-Δεκέμβριος 2003
7. -Το δημοτικό τραγούδι-Σ. Σκαρτσής -Εκδ. Πατάκη.
8. -Κλέφτικα δημοτικά τραγούδια. Ν. Πολίτη
9. -Αγαπάω,μαθαίνω, χορεύω Ελληνικούς χορούς. Μαρία Κυνηγού-Φλάμπουρα.
- Εκδ. Ερμής
10. -Λαϊκή τέχνη. Μ. Κυνηγού-Φλάμπουρα- Εκδ. Ερμής
11. -Ελληνικά παραδοσιακά κεντήματα. Εκδ. Βελλής
12. -Η Ελληνική λαϊκή φορεσιά. Αγγ. Χατζημιχάλη-Εκδ. ΜΕΛΙΣΣΑ.

ΘΕΜΑ: «Ολυμπιακοί αγώνες από την αρχαιότητα ως σήμερα»**2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΕΣΣΗΝΗΣ**

Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: *Γκότση Φωτεινή, Κατόπη Καλλιόπη,
Καλλιμάνη Άννα*

Στόχοι και σκοποί της ευέλικτης ζώνης

Δημιουργία καταλλήλων παιδαγωγικών προϋποθέσεων ώστε να δουλέψουν τα παιδιά με τρόπους μη συμβατικούς, να ενισχυθεί η συμμετοχική διαδικασία, να προσφερθεί αφθονία υλικών και μέσων.

Να αναπτυχθεί η συνεργασία σχολείου - κοινωνίας

Ολυμπιακοί στόχοι

Να γνωρίσουν τα παιδιά τις ιδέες του Ολυμπισμού, τον Ελληνικό πολιτισμό και την προσφορά του στην παγκόσμια κοινωνία.

1η Φάση:**Προβληματισμός**

Η αφορμή δόθηκε από μια τσάντα παιδιού που έφερε στο σχολείο με το Φοίβο και την Αθηνά.

Σ' αυτή την 1η φάση αρχίζει η συζήτηση για Ολυμπιακούς αγώνες. Τα παιδιά γνωρίζουν ήδη πράγματα για το το Φοίβο και την Αθηνά.

Αρχίζουν και ανταλλάσσουν απόψεις και εμπειρίες και αποφασίζουν το θέμα του σχεδίου εργασίας «Ολυμπιακοί αγώνες από την αρχαιότητα ως σήμερα».

2η Φάση:**Σχεδιασμός**

Όλες οι συζητήσεις, τα ερωτήματα και οι απορίες καταγράφονται σε μαγνητόφωνο. Τις ακούμε και βοηθάμε τους μαθητές να ομαδοποιήσουν και να καταγράψουν τα ερωτήματα.

Τα παιδιά αποφασίζουν να στήσουν στο νηπιαγωγείο μια γωνιά και να συγκεντρώσουν εκεί ότι έχει σχέση με τους Ολυμπιακούς αγώνες και φτιάχνουν το παρακάτω πλάνο εργασίας.

Τι χρειαζόμαστε για να μάθουμε περισσότερα για τους Ολυμπιακούς αγώνες;

1. βιβλία
2. εικόνες και φωτογραφίες από έντυπα και περιοδικά
3. βιντεοκασέτες με τους Ολυμπιακούς αγώνες
4. επίσκεψη σ' ένα αρχαίο στάδιο
5. ανακοίνωση στους γονείς να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα

Χωρίζονται σε ομάδες.

Η γωνιά στήνεται και τα πρώτα πράγματα αρχίζουν να καταφθάνουν.

Εντυπώσεις από την 2η Φάση

Αρχικά οι συζητήσεις γύρω από τους Ολυμπιακούς αγώνες ήταν φτωχές.

Σιγά - σιγά άρχισαν να συγκεντρώνονται όλο και περισσότερες πληροφορίες και να τις ανταλλάσσουν μεταξύ τους τα παιδιά με πραγματικό ενδιαφέρον. Τα ερωτηματολόγια και οι ομάδες βοήθησαν στην οργάνωση των δραστηριοτήτων.

3η Φάση:

Δραστηριότητες

Μετά τον ενθουσιασμό που επικράτησε από την γωνιά των Ολυμπιακών αγώνων άρχισαν οι δραστηριότητες με την συμμετοχή όλων των ομάδων.

Σχηματίζουν το σήμα των Ολυμπιακών αγώνων σε λινάτσα με χόρτο και βάφουν τους Ολυμπιακούς κύκλους στο ανάλογο χρώμα.

Βρίσκουν στον χάρτη την Ολυμπία, τη Μεσσήνη και την Αθήνα που θα γίνουν οι σύγχρονοι αγώνες και συγκρίνουν τις αποστάσεις.

Διαβάζουμε τον Ηρακλή και τους πρώτους Ολυμπιακούς αγώνες και τους αναπαριστούμε παίρνοντας σαν βραβείο ένα στεφάνι ελιάς.

Με πηλό, εικόνες και φωτογραφίες περιοδικών, κατασκευάζουμε μετάλλια.

Βάζουμε σ' αυτά κορδέλα.

Κάνουμε γνωριμία μέσα από βιντεοκασέτα και σλάιτς με τα αθλήματα της Αρχαίας Ελλάδας και τα σύγχρονα. Κάνουμε σύγκριση.

Σ' αυτό το σημείο αποφασίζουμε να επισκεφθούμε το αρχαίο στάδιο της Μεσσήνης.

Εκεί με τη βοήθεια των γονιών που παίζουν τον ρόλο των θεατών κάνουμε αρκετά αγωνίσματα. Το έπαθλό μας είναι τα μετάλλια που έφτιαξαν μόνα τους και τα στεφάνια από ελιά που έφτιαξαν πάλι μόνα τους.

Την ίδια μέρα επισκεπτόμαστε και το μουσείο της Αρχαίας Μεσσήνης. Ψάχνουν σε ομάδες τα αρχαία ευρήματα για να διακρίνουν σ' αυτά αθλήματα.

Ζωγραφίζουν σε χαρτιά τις φορεσιές των αρχαίων Ελλήνων. Βρίσκουν ανάμεσα στ' αγάλματα στάσεις που προέρχονται από αγώνες.

Επισκεπτόμαστε το σύγχρονο στάδιο της Μεσσήνης και το γυμναστήριο της πόλης και παρακολουθούμε προπόνηση αθλητών.

Μια ομάδα παιδιών, παίρνει συνέντευξη από αθλητή για τις διατροφικές συνήθειες τις ασκήσεις κτλ.

Φτιάχνουν βιβλίο, με ζωγραφίες από Ολυμπιακά αθλήματα και με περιγραφή αυτών.

Κατασκευάζουν δάδες από ξύλο και κουτιά από γάλα. Με όλα αυτά εμπλουτίζουν την γωνιά τους.

Από την θεατρική γωνιά ντύνονται σαν αρχαίοι Έλληνες και αναπαριστούν τις ιέρειες από την αρχαία Ολυμπία.

Όλα τα παιδιά παρακολούθησαν την υποδοχή της Ολυμπιακής Φλόγας στην πόλη μας (Μεσσήνη).

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για τα σύμβολα των αγώνων, το Φοίβο και την Αθηνά. Η γωνιά γέμισε από κονκάρδες, ντοσιέ, τσάντες, ποτήρια, μαξιλάρια και μπρελόκ από τις μασκόνες των αγώνων του 2004.

Έγινε έκθεση φωτογραφίας από τους αγώνες στο στάδιο της Αρχαίας Μεσσή-

νης και από την επίσκεψή τους στον αρχαιολογικό μουσείο της Αρχαίας Μεσσήνης.

Έγινε έκθεση γραμματοσήμων με Ολυμπιακά αθλήματα.

Όλες οι δραστηριότητες ήταν εύκολες στην υλοποίησή τους.

Ευχαρίστησαν τα παιδιά και συμμετείχαν όλα στις διάφορες δραστηριότητες.

Έθεσαν πολλά ερωτήματα και απάντησαν σε περισσότερα.

Η επίσκεψη στο αρχαίο και στο σύγχρονο στάδιο της πόλης, η επαφή με τους αθλητές και γενικά ότι είχε σχέση με εξωτερικό χώρο, προσέλκυσε το ενδιαφέρον τους.

4η Φάση:

Περάτωση του σχεδίου –Αξιολόγηση

Τα παιδιά μετά από συζήτηση μεταξύ τους, αρχές Απριλίου, αποφασίζουν να εκθέσουν στους γονείς όλες τις δημιουργίες τους και να κάνουν μια αναπαράσταση της αφής της Ολυμπιακής Φλόγας και αρχαίων και σύγχρονων αθλημάτων. Ζητούν από τους γονείς να τους βοηθήσουν ενδυματολογικά.

(Σ' αυτό το σημείο μεσολαβούν οι διακοπές του Πάσχα)

Ελπίζω να δουλέψουν και εδώ το ίδιο δημιουργικά για να παρουσιάσουν όλη τους τη δουλειά.

Εμείς σαν νηπιαγωγοί θεωρήσαμε ότι επιτεύχθηκαν σχεδόν όλοι οι στόχοι και σκοποί του προγράμματος μέσα από τα σχέδια εργασίας.

Τα παιδιά έμαθαν να εργάζονται σε ομάδες να σέβονται, να μοιράζονται ευθύνες.

Δούλεψαν με πάρα πολλά υλικά, προβληματίστηκαν γύρω από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, γνώρισαν το αρχαίο ελληνικό πνεύμα, τραγούδησαν τον ύμνο, και ανέπτυξαν κοινωνικές σχέσεις με τις επαφές τους.

Από την άλλη οι γονείς ήλθαν σ' επαφή με το χώρο του σχολείου, γνώρισαν την εργασία μας, συμμετείχαν ενεργά στις προσπάθειες των παιδιών.

Εμείς είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε διακριτικά όλη την πορεία στις εργασίες των παιδιών. Να τα γνωρίζουμε πραγματικά έτσι όπως δεν είχαμε φανταστεί.

Καταγράψαμε τη συμμετοχή τους, τα ενδιαφέροντά τους και με τη βοήθεια τους φτιάξαμε ένα φάκελο για τον καθένα χωριστά.

Στο τέλος της χρονιάς, αντί για βραβεία και αναμνηστικά, αποφασίσαμε με τη μέθοδο της πλαστικοποίησης να φτιάξουμε ένα δικό μας αναμνηστικό.

Η χρονική διάρκεια του προγράμματος είναι 5-6 μήνες και ασχολούμαστε 2 φορές την εβδομάδα, τις τελευταίες ώρες.

ΘΕΜΑ: «Το κρασί στην Αρχαία Νεμέα»**1/ΘΕΣΙΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΝΕΜΕΑΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ****Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Λάμπα Ζ. Γεωργία****Σ.Σ. Το σχέδιο εργασίας βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη****Εισαγωγή**

Το αμπέλι είναι γνωστό από τα μυθικά χρόνια. Στην αρχαιότητα αυτό το φυτό το καλλιεργούσαν στην Ν. Ευρώπη, στα βόρεια παράλια της Αφρικής και στην Ασία. Από την Αίγυπτο η καλλιέργειά του διαδόθηκε στην Αρχαία Ελλάδα, όπου οι Έλληνες λάτρευαν το Διόνυσο ή Βάκχο ως θεό του κρασιού. Ο Όμηρος αναφέρει και εξυμνεί στα έργα του πολλές ποικιλίες κρασιών, όπως το Θρακιώτικο κρασί, με το οποίο ο Οδυσσέας μέθυσε τον κύκλωπα Πολύφημο.

Αλλά και άλλοι συγγραφείς της εποχής μιλούν για τα είδη του σταφυλιού, τους τρόπους παραγωγής τους, τα κρασιά που τα αρωμάτιζαν τεχνητά, τις ασθένειες των αμπελιών, τη ρετσίνα. Από την Ελλάδα η καλλιέργεια του αμπελιού διαδόθηκε σε Σικελία, Ιταλία, Ν. Γαλλία, Ισπανία και έπειτα στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Είδη αμπελιών: Πιο γνωστές είναι τα επιτραπέζια, το ροζάκι, το φράουλο, ο ροδίτης, το μοσχοφίλερο, το μοσχάτο, το τετονύχι, το εφτάκοιλο, το συρίχι, το αυγουλάτο, ο σιδερίτης, το τσαούσι.

Για την παραγωγή κρασιού είναι: το σαββατιανό, η ρομπόλα, το αμοργίτικο, η μαυροδάφνη. Γνωστή η σουλτανίνα και η κορινθιακή σταφίδα.

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα: Το αμπέλι είναι φυτό πολυετές, αναρριχητικό με φύλλα παλαμοειδή και έλικες για να αναρριχάται. Τα άνθη του είναι μικρά και βγαίνουν πολλά, πολλά μαζί σαν τσαμπί. Ευδοκίμει σε εύκρατες χώρες και θερμά εδάφη.

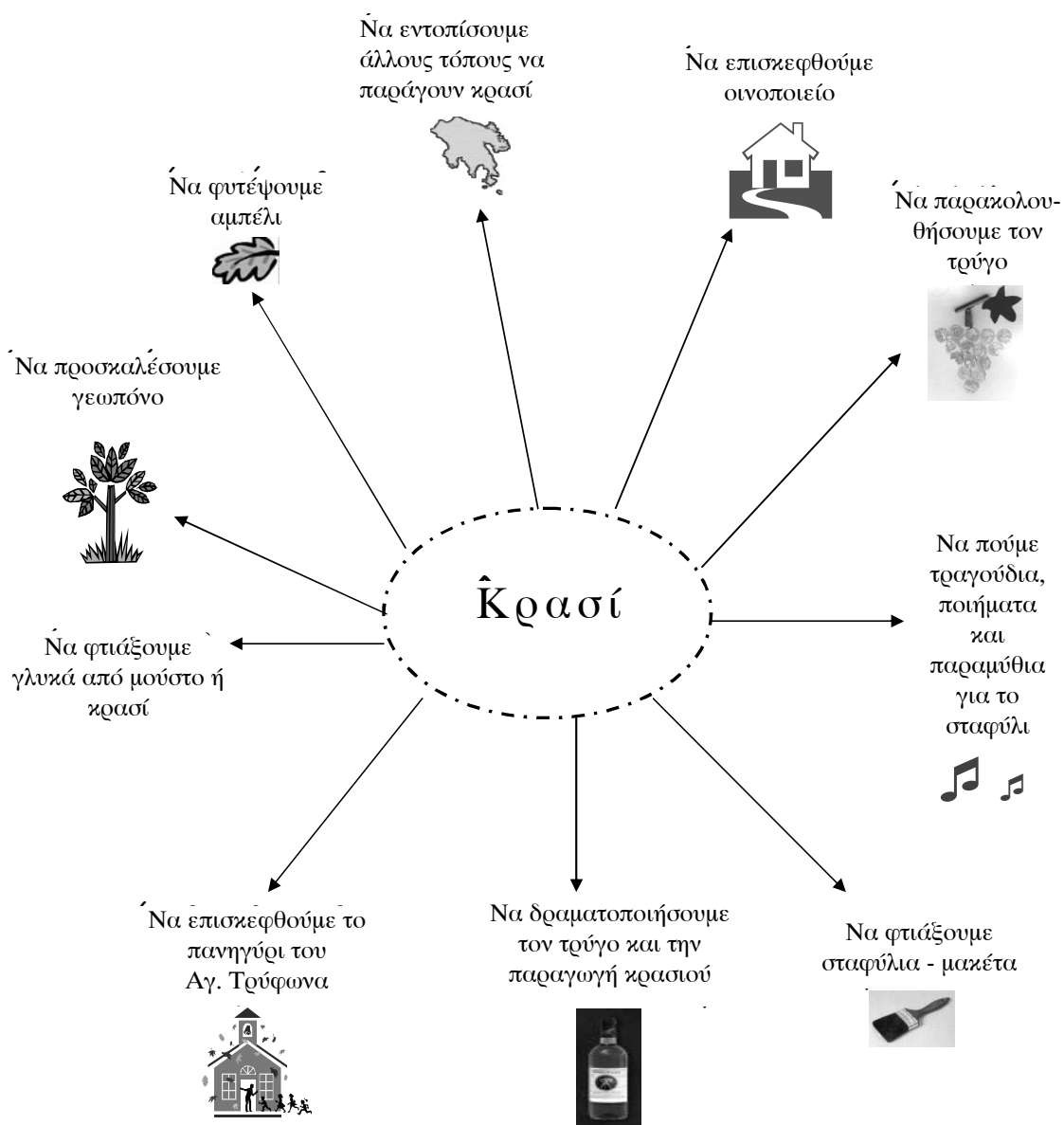
Ασθένειες: Περονόσπορος, φυλλοξήρα, ωίδιο, πυραλίδα, καιρικά φαινόμενα (πάγος).

Χρησιμότητα, αξία: το σταφύλι είναι πλούσιο σε άλατα, βιταμίνες, ζάχαρο. Χρησιμοποιείται ως τροφή όσο και στην οινοπνευματοποιία.

Κρασί: Το κρασί προέρχεται από τη ζύμωση του χυμού των σταφυλιών που είναι γνωστός ως μούστος.

Ανάλογα με το χρώμα τους τα κρασιά χωρίζονται σε άσπρα-ξανθά, κόκκινα - ροζέ και μαύρα - κόκκινα, σκούρα και ανάλογα με την περιεκτικότητά τους σε σάκχαρο, σε γλυκά ή μπρούσκα.

ΙΣΤΟΓΡΑΜΜΑ

Σ.Σ. Σε κάθε πρόταση του ιστογράμματος δόθηκε και ένα σύμβολο από τα παιδιά, για να ανατρέχουν ευκολότερα στο πρόγραμμα

1η Φάση: Αφορμή (πώς προέκυψε το θέμα).

Η ζωή και η καθημερινότητα των κατοίκων της Αρχαίας Νεμέας, όπως και της ευρύτερης περιοχής της Νεμέας, περιστρέφεται γύρω από το σταφύλι και την επεξεργασία του. Οι συζητήσεις μικρών και μεγάλων σε αυτήν την περιοχή, ειδικά σε εποχή τρύγου, έχουν σαν κεντρικό τους θέμα τα αμπέλια, τον τρύγο, το σταφύλι, το μούστο, το κρασί. Την αφορμή για την ενασχόληση με αυτό το θέμα την έδωσαν τα ίδια τα παιδιά, σε μια πρώτη λεκτική συζήτηση μαζί τους σχετικά με το επάγγελμα που ακούν οι γονείς τους. Όπως ήταν αναμενόμενο όλων οι γονείς ασχολούνται με αγροτικές εργασίες και πιο συγκεκριμένα με την καλλιέργεια αμπελιών και την παραγωγή κρασιού. Τα παιδιά άλλωστε σε καθημερινή βάση

στην αρχή της σχολικής χρονιάς είχαν μαζί τους για πρωινό σταφύλι, μουσταλευριά ή μουστοκούλουρα. Έτσι το σχέδιο εργασίας με θέμα το «κρασί» προέκυψε αβίαστα μέσα από την βιωματική προσέγγιση των παιδιών με ένα προϊόν που αποτελεί καθαρά τον βιοποριστικό τους τρόπο, με αποτέλεσμα η δική μου συμμετοχή να είναι καθοδηγητική και διερευνητική. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στα πλαίσια οργάνωσης και εφαρμογής του προγράμματος της «ευέλικτης ζώνης» στο Νηπιαγωγείο.

2η Φάση: Ιστόγραμμα

Τα παιδιά έκαναν τις ακόλουθες προτάσεις:

- 1) Να παρακολουθήσουμε το μάζεμα σταφυλιών (τρύγος).
- 2) Να επισκεφθούμε παραδοσιακό πατητήρι αλλά και σύγχρονο οινοποιείο.
- 3) Να πούμε τραγούδια, ποιήματα, παραμύθια, παροιμίες, λαχνίσματα για το σταφύλι. (Γλώσσα - ομιλία, ακρόαση).
- 4) Να φτιάξουμε με διάφορους τρόπους και υλικά, σταφύλια - να φτιάξουμε μια μακέτα του χωριού μας με τα αμπέλια και τα οινοποιεία του. (εικαστικά).
- 5) Να δραματοποιήσουμε τον τρύγο και την παραγωγή κρασιού (θεατρική αγωγή).
- 6) Να επισκεφθούμε το πανηγύρι του χωριού μας, στις 1 Φεβρουάριου του Αγ. Τρύφωνα, προστάτη των αμπελιών. (κοινωνικές επιστήμες - ιστορία).
- 7) Να φτιάξουμε ένα γλυκό από μούστο με την βοήθεια κάποιας γιαγιάς του χωριού. (φυσικές επιστήμες).
- 8) Να προσκαλέσουμε στο σχολείο μας ένα γεωπόνο να μας μιλήσει για το αμπέλι, την αξία και τη χρησιμότητά του, τις ασθένειες και τα καιρικά φαινόμενα που απειλούν τη βιωσιμότητά του.
- 9) Να φυτέψουμε αμπέλι στον κήπο του σχολείου μας και να παρατηρήσουμε τον τρόπο που αναπτύσσεται.(βιολογία)
- 10) Να βρούμε στον χάρτη μας και άλλους τόπους που να παράγουν κρασί.

Γενικοί στόχοι:

Μέσα από τις προτάσεις των παιδιών και τη διερεύνησή τους επιδιώκουμε τα παιδιά:

- α) να ανακαλύψουν το σταφύλι και τη χρησιμότητά του,
- β) να ευαισθητοποιηθούν πάνω στην προστασία του αμπελιού,
- γ) να γνωρίσουν τις ιδιότητες του κρασιού,
- δ) να ενεργοποιήσουν τη σκέψη τους και τα καταθέσουν τα προσωπικά τους βιώματα,
- ε) να υιοθετήσουν συμπεριφορές συνύπαρξης και συνεργασίας,
- στ) να ανακαλύψουν την αξία του κρασιού για την υγεία και για την οικονομία της περιοχής που ζουν,
- ζ) να γνωρίσουν τις ασθένειες του σταφυλιού και τις διαδικασίες ανάπτυξης και καλλιέργειάς του.
- η) να οικοδομήσουν τη γνώση μέσα από την επαφή τους με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον και μέσα από την αλληλεπίδραση τους με τους ενήλικες και με παιδιά ανωτέρου αναπτυξιακού επιπέδου

3η Φάση: Υλοποίηση δραστηριοτήτων

Ανάλυση 1ης πρότασης:

Να παρακολουθήσουμε το μάζεμα σταφυλιών (τρύγος)

- κοινωνικές επιστήμες (βιολογία, γεωγραφία).

Με τα παιδιά προγραμματίσαμε από κοινού επίσκεψη σε γειτονικό του νηπιαγωγείου μας χωράφι, όπου καθημερινά συναντούσαμε αγρότες, άνδρες και γυναίκες να συνεργάζονται στον τρύγο. Υπολογίσαμε τον τρόπο με τον οποίο θα μετακινηθούμε στο κτήμα. Καταλήξαμε να πάμε με τα πόδια και όχι χρησιμοποιώντας κάποιο μεταφορικό μέσο, εφόσον το χωράφι βρίσκεται κοντά στο σχολείο μας. Έτσι μια όμορφη ημέρα του Σεπτεμβρη ξεκινήσαμε για το κτήμα. Με αφορμή τη μετακίνησή μας αυτή, τα παιδιά παρατήρησαν την απόσταση που διανύσαμε και διαπίστωσαν ότι φτάσαμε εύκολα χωρίς να πάρουμε λεωφορείο ή ταξί (γεωγραφία) άρα η απόσταση δεν ήταν μεγάλη έννοια χωροχρόνου.

Οι γεωργοί μας υποδέχθηκαν με χαρά και μας φίλεψαν σταφίδα ραζακιά. Τα παιδιά αναγνώρισαν τους συγχωριανούς τους και χάρηκαν γι'αυτήν τους τη συνάντηση. Έπειτα σταθήκαμε κάτω από τη σκιά ενός πεύκου και αρχίσαμε να παρατηρούμε τους αγρότες. Αρχικά τα παιδιά παρατήρησαν τα ρούχα τους. Είναι αυτά που φοράμε και στην καθημερινότητά μας; Σε τι διαφέρουν; Γιατί οι άνδρες φορούν ψάθινα καπέλα; Από τι τους προστατεύουν; Γιατί οι γυναίκες φορούν μαντήλια στο κεφάλι και ποδιές; Γιατί άνδρες και γυναίκες φορούν ψηλές μπότες αφού δε βρέχει;

Στη συνέχεια παρατηρήσαμε πώς έκοβαν τα σταφύλια και πως τα τοποθετούσαν στα πανέρια ή σε κοφίνια ή κλούβες. Τα σταφύλια κόβονταν με μαχαιράκι ή με ψαλίδι. Όσα ήταν σταφίδες επειδή ο βλαστός τους ήταν πιο λεπτός κόβονταν με το χέρι.

Τα παιδιά συνέχισαν να παρατηρούν: πως συνεργάζονται αρμονικά άντρες και γυναίκες μεταξύ τους. Πως απολάμβαναν αυτή τη συνεργασία τους. Πως τραγουδούσαν παραδοσιακά τραγούδια ενώ τρυγούσαν. Πως σταματούσαν για να κολατίσουν ή να πιουν ένα ποτηράκι κρασί.

Λίγο πριν αναχωρήσουμε τα παιδιά ρώτησαν τους καλλιεργητές τι θα κάνουν τα πανέρια με τα σταφύλια κι αυτοί μας εξήγησαν ότι άλλα θα πάνε για κρασί, άλλα θα καταναλωθούν ως έχουν και άλλα θα ξεραθούν απλωμένα σ'αλώνια για να γίνουν σταφίδα.

Οι αγρότες μας επέτρεψαν να περπατήσουμε μέσα στο αμπέλι και να παρατηρήσουμε τις κληματόβεργες. Παρατηρήσαμε τα φύλλα τους που έμοιαζαν με παλάμες και είχαν χρώμα βαθύ πράσινο και ήταν χνουδωτά. Οι ρώγες ήταν άλλες σφαιρικές και άλλες ωοειδείς και είχαν χρώμα σκούρο. Μας πληροφόρησαν επιπλέον ότι εκτός από το Σεπτέμβρη - Οκτώβρη, ο τρύγος (ο λεγόμενος και άγουρος) πραγματοποιείται και τον Ιούνιο: όταν το κούτσουρο αρχίζει να "δένει" αφαιρούν λίγα μόνο σταφύλια που θα τους δώσουν καλύτερο κρασί σε πυκνότητα, χρωστική και βαθμούς.

Στόχοι: Να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά όσον αφορά το σεβασμό του φυσικού περιβάλλοντος. Να γνωρίσουν τον τρύγο, τις χαρές τους, τις συνήθειες των ανθρώπων, τις σχέσεις μεταξύ τους.

Γνωστικό αντικείμενο: Κοινωνικές επιστήμες (βιολογία, γεωγραφία).

Ανάλυση 2ης πρότασης:

Να επισκεφθούμε παραδοσιακό πατητήρι αλλά και σύγχρονο οινοποιείο.

Τέλος Σεπτέμβρη, εποχή ακόμα τρύγου, επισκεφθήκαμε το παραδοσιακό πατητήρι του Σπ. Παπαϊωάννου που συμπτωματικά είναι πατέρας του συμμαθητή μας του Χρήστου. Εκεί ο κύριος Σπύρος μας υποδέχθηκε με πραγματικό ενθουσιασμό και μας ξενάγησε στο εν' ενεργεία οινοποιείο του. Αρχικά μας εξήγησε ότι επιλέγει τα σταφύλια που θα τρυγήσει έτσι ώστε να παράγει το καλύτερης δυνατής ποιότητας κρασί. Εκεί τα παιδιά είχαν ευκαιρία να παρατηρήσουν τον παλιό κόφτη (απορρωγοτή) που ξεχωρίζει τα σταφύλια από το τσάμπουρα.

Ο κυρ Σπύρος μας εξήγησε ότι αυτό που θα μείνει από τον καθαρισμό θα περάσει στον κάδο για την ερυθρά οινοποίησή του. Οι βαθμοί μετρώνται (γραδάρονται) μας είπε χαρακτηριστικά και όταν φτάσουν στους 5 περνάει στο πιεστήριο. Από τις πρώτες πιέσεις προκύπτει ο πολτός που στη συνέχεια εξέρχεται κρασί Α' ποιότητας.

Μας παρουσίασε επίσης ένα παλιό μεγάλο βαρέλι στο οποίο παλιότερα ανέβαιναν ξυπόλητοι και πατούσαν τα σταφύλια.

Ο κυρ Σπύρος μας έδωσε λίγο μούστο για να φτιάξουμε στο σχολείο κουλούρια ή μουσταλευριά.

Την αμέσως επόμενη ημέρα αναχωρήσαμε με τα πόδια για το κοντινό σύγχρονο οινοποιείο του κ. Παλυβού. Η εμπειρία των παιδιών εδώ ήταν εντελώς διαφορετική απ' ό,τι στο παραδοσιακό οινοποιείο του Παπαϊωάννου. Υπερσύγχρονα μηχανήματα καθάριζαν αυτόματα το σταφύλι και το διοχέτευαν με τεράστιους σωλήνες σε δεξαμενές πολτοποίησης και επεξεργασίας. Τεράστια δρύινα βαρέλια φιλοξενούσαν το κρασί στις αποθήκες ενώ σε άλλες μονάδες παρακολουθήσαμε την εμφιάλωση του κρασιού.

Εδώ η ξενάγηση ήταν πολύ πιο σύντομη και πραγματοποιήθηκε ύστερα από ραντεβού. Μετά από εμάς ένα γκρουπ Αμερικάνων τουριστών κατέφθασε να ξεναγηθεί κι αυτό.

Το προσωπικό του οινοποιείου μετά την ξενάγηση πρόσφερε στα παιδιά κρασί για τους γονείς τους και διαφημιστικό υλικό.

Με την επιστροφή μας στο σχολείο, έγινε αυτόματα η σύγκριση ανάμεσα στο πατητήρι του κυρ Σπύρου και στο σύγχρονο οινοποιείο.

Τα παιδιά εντόπισαν ομοιότητες και διαφορές στα κτήρια και στα μέσα επεξεργασίας του σταφυλιού, όσο και στον τρόπο με τον οποίο μας υποδέχτηκαν οι μεν και οι δε. Στη συνέχεια ομαδοποιήσαμε τα σταφύλια με βάση το χρώμα τους, τη γεύση τους (ξινό, γλυκό, στυφό) δοκιμάζοντάς τα, το μέγεθός τους (μικρά-μεγάλα), το βάρος τους (βαρύ - ελαφρύ) ζυγίζοντάς τα (πρώτα εμπειρικά και μετά στη ζυγαριά - λογικομαθηματική γνώση).

Ξεχωρίσαμε έτσι γεύσεις και παρατηρήσαμε ότι το μπροστινό μέρος της γλώσσας ξεχωρίζει το γλυκό και το αλμυρό, τα πλάγια της το ξινό και το πίσω μέρος της το πικρό. Μιλήσαμε για σπάνια είδη φρούτων και λαχανικών. Φτιάξαμε την μεσογειακή πυραμίδα διατροφής και αναφερθήκαμε στην βιολογική αξία του σταφυλιού και στη θέση που κατέχει στην πυραμίδα της διατροφής. Επισημάναμε ότι οι τροφές χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:

1. Γαλακτοκομικά 2. Λαχανικά 3. Φρούτα 4. Δημητριακά - όσπρια 5. Ψάρι, κρέας, πουλερικά, αυγά 6. Λίπη και περιέχουν τις παρακάτω θρεπτικές ουσίες: Υδατάνθρακες, πρωτεΐνες, λίπη, βιταμίνες, μέταλλα, Ιχνοστοιχεία.

Το σταφύλι περιέχει τόσο βιταμίνες όσο και σίδηρο.

Κάναμε διαγωνισμό για το ποιος θα φάει τις περισσότερες ρώγες με το στόμα και χωρίς να χρησιμοποιήσει τα χέρια του.

Στη συνέχεια δραματοποιήσαμε τον τρύγο.

Γνωστικό αντικείμενο: κοινωνικές επιστήμες, λογικομαθηματικές συσχετίσεις.

Στόχοι: Να αποκτήσουν γνώσεις σχετικές με την παραγωγή κρασιού, να κάνουν ερωτήσεις και να συγκρίνουν τη σύγχρονη με την παλιά μέθοδο επεξεργασίας σταφυλιού - κρασιού.

Να γνωρίσουν τα είδη του κρασιού και να ενημερωθούν για την χρησιμότητά τους.

Ανάλυση 3ης πρότασης:

Να πούμε τραγούδια - ποιήματα - παραμύθια για το σταφύλι.

Κατά το χρονικό διάστημα Σεπτεμβρίου - Φεβρουαρίου συγκεντρώσαμε πλήθος βιβλίων με παραμύθια, θρύλους σχετικούς με το σταφύλι και το κρασί αλλά διαβάσαμε και ποιήματα, τραγούδια, παροιμίες και διασκεδάσαμε με ανάλογα λαχνίσματα. Ξεκινήσαμε με το παραμύθι «μαθαίνω για το κρασί της Γιώτας Σότσολα-Κουγιάλη, εκδ. Καστούμη».

Εντοπίσαμε τον τίτλο του βιβλίου, το συγγραφέα, τον εικονογράφο και τον εκδοτικό οίκο που εξέδωσε αυτό το βιβλίο. Παρουσιάσαμε τον πίνακα με τα περιεχόμενα και αριθμήσαμε τις σελίδες. Στα πλαίσια της διαδικασίας γραφής και ανάγνωσης εντοπίσαμε λέξεις που σχετίζονται με το σταφύλι. Μερικές τις γράψαμε και σε λίστα αναφοράς.

Ένα παιδάκι έφερε μια συνταγή με κρασί ενώ ένα άλλο είχε την ιδέα να ζωγραφίσουμε τα τραγούδια που τραγουδάμε. Με αυτό τον τρόπο φτιάξαμε ένα βιβλίο με ποιήματα και τραγούδια για το κρασί εικονογραφημένο από τα παιδιά.

Διαβάσαμε και άλλα παραμύθια όπως «η Αλεπού και τα σταφύλια» του Αισώπου, «ο αμπελουργός», «το τσαμπί σταφύλι» της Μ. Γουμενοπούλου και «ο πολλαμπελάς», ακολουθώντας την ίδια επεξεργασία με το «μαθαίνω για το κρασί» το θρύλο του κρασιού κλπ. Με την ευκαιρία αυτή μιλήσαμε για τα παιδιά των άλλων λαών, την Ευρωπαϊκή ένωση και για την αξία της συνεργασίας των λαών.

Απαγγείλαμε ποιήματα όπως: «το Σταφύλι» του Στ. Σπεράντσα, τον «Τρυγητής», τον «Τρύγο», το «αμπέλι μου πλατύφυλλο».

Για την γλωσσική τους καλλιέργεια έδωσα στα παιδιά λέξεις από τα ποιήματα που διαβάσαμε και έφτιαξαν προτάσεις.

Διασκεδάσαμε με αινίγματα, λαχνίσματα, παροιμίες και γλωσσοδέτες σχετικές με το θέμα και μνηθήκαμε έτσι τον έντεχνο λόγο. Ακούσαμε παραδοσιακά τραγούδια όπως το «Μπάριπα Γιάννη τον κανατά», «του Μανόλη την ταβέρνα», «Μεσ την κούπα την χρυσή» αλλά και παιδικά τραγουδάκια όπως το «γύρω γύρω όλοι», το «σε μια ρώγα από σταφύλι», το «Φθινόπωρο», κ.ά.

Γνωστικό αντικείμενο: Γλώσσα - ομιλία - ακρόαση.

Στόχοι: Να απομνημονεύσουν μικρά ποιήματα, τραγούδια, παροιμίες, λαχνίσματα.

Διαβάζοντας τα παραμύθια και δείχνοντας αυτό που διαβάζουμε να συνειδητοποιήσουν ότι διαβάζουμε κείμενο και όχι εικόνα, ότι διαβάζουμε ένα βιβλίο από την αρχή προς το τέλος και από δεξιά προς τα αριστερά. Να εντοπίσουν τον τίτλο του βιβλίου, το συγγραφέα, τον εικονογράφο, τον εκδοτικό οίκο να τους παρουσιάσουμε τον πίνακα περιεχομένων και να κάνουμε σελιδαρίθμηση.

Να κατανοήσουν τη σημασία της γραφής ως μέσο επικοινωνίας, ανάπτυξης ιδεών, πληροφόρησης και πηγής ευχαρίστησης. Να εμπλουτίσουν τον προφορικό τους λόγο: να κατανοήσουν ότι ένα παραμύθι ξεκινάει με τις φράσεις «μια φορά κι έναν καιρό» και καταλήγει «και ζήσαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα». Μέσα, τέλος από τα τραγούδια τα παιδιά αποκτούν φωνολογική επίγνωση.

Ανάλυση 4ης πρότασης:

Να κατασκευάσουμε και να ζωγραφίσουμε σταφύλια, να φτιάξουμε μακέτα του χωριού μας με τους αμπελώνες και τα οινοποιεία του.

Δραστηριότητες:

Δημιουργήσαμε τη γωνιά του σταφυλιού - κρασιού που περιελάμβανε:

- Πλαστικά μπουκάλια κρασιού που κατασκεύασαν τα παιδιά.
- Την πυραμίδα της μεσογειακής διατροφής.
- Φωτογραφίες σταφυλιών.
- Φωτογραφία από τρύγο και φύτεμα.
- Φωτογραφία αμπελώνων και κρασιών.
- Χειροτεχνικές εργασίες των παιδιών.
- Μακέτα με θέμα το χωριό μας και τους αμπελώνες του.
- Σταφίδες Κορινθιακές.
- Συνταγή για μουστοκούλουρα.

Σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς τα παιδιά ασχολήθηκαν με τις παρακάτω χειροτεχνικές δραστηριότητες.

- Κατασκεύασαν μακέτα από πλαστελίνες που αναπαριστά το χωριό με τους αμπελώνες, τα σπίτια και τα οινοποιεία του.
- Έφτιαξαν σταφύλια από πλαστελίνη και γκοφρέ χαρτί.
- Έφτιαξαν στάμπες σταφυλιών από πατάτες.
- Δημιούργησαν ανάγλυφο κολάζ.
- Έφτιαξαν τον κύριο σταφυλούλη.
- Έφτιαξαν καλάθια με σταφύλια.
- Παίξαμε κουκλοθέατρο το παραμύθι «η αλεπού και τα σταφύλια».
- Παίξαμε θέατρο σκιών «ο Καραγκιόζης μέθυσος».
- Ζωγράρισαν σταφύλια, αμπελώνες, μπουκάλια κρασιών.

Στόχοι:

Να γνωρίσουν τα διαφορετικά υλικά και τον τρόπο χρήσης τους. Να αναπτύξουν τη συμβολική αναπαράσταση του σταφυλιού. Γνωστικό αντικείμενο «εικαστικά».

Ανάλυση 5ης πρότασης:

Να δραματοποιήσουμε τον τρύγο και την παραγωγή κρασιού.

Ζήτησα από τα παιδιά να μας φέρουν φωτογραφίες από τον τρύγο και αυτά ανταποκρίθηκαν άμεσα. Προσκόμισαν φωτογραφίες συγγενών τους στον τρύγο και φωτογραφίες από περιοδικά. Ένα παιδάκι μας έφερε ένα βιβλίο μυθολογίας με μια ζωγραφιά του Βάκχου, του θεού του κρασιού.

Με αφορμή αυτή τη φωτογραφία ζήτησα από τα παιδιά να προσέξουμε τα χρώματα του Διόνυσου, τις εκφράσεις του προσώπου του, την κίνηση του σώματός του.

Στη συνέχεια υψώσαμε τα ποτήρια μας και κάναμε τις κλασικές ευχές: Γεια

μας, να 'στε καλά, να περνάτε καλά, κλπ.

Μουσικοκινητική αγωγή:

Τα παιδιά χόρευαν παραδοσιακά λαϊκά τραγούδια, όπως «Μες τα αμπέλι στα σταφίδα», «στου Μανόλη τη ταβέρνα», κ.α.

Χόρευαν επίσης με ζωηρή μουσική παριστάνοντας τους εκστασιασμένους των Διονυσιακών μυστηρίων. Όταν σταματούσε η μουσική κάθονταν στις καρέκλες τους και όταν ξεκινούσε ξανασηκώνονταν για χορό.

Δραματοποίηση:

Δραματοποιήσαμε την ιστορία του Βάχχου και των θυγατέρων του Μινύα. Ο Μινύας ήταν βασιλιάς και είχε 3 κόρες: τη Λευκίππη, την Αρσίππη και την Αλακοθή. Οι τρεις κόρες ασχολούνταν μόνο με το σπίτι και τις δουλειές του. Κάποια μέρα κατέφθασε εκεί ο Διόνυσος και με τον ερχομό του όλοι, άντρες και γυναίκες χύθηκαν στους αγρούς μεθώντας με κρασί και χορεύοντας συνεχώς. Όλοι εκτός από τις τρεις σεμνές κόρες του Μινύα. Νευριασμένος ο Διόνυσος τις τρέλανε. Ευτυχώς ο Δίας τις λυπήθηκε και τις μεταμόρφωσε: τη Λευκίππη σε νυχτερίδα, την Αρσίππη σε κουκουβάγια και σε γίδα την Αλακοθή.

Στη συνέχεια δραματοποιήσαμε τον τρύγο που παρακολούθησαμε όταν επισκεφθήκαμε το γειτονικό χωράφι. Φοράμε τσεμπέρια και ποδιές, κρατούμε καλάθια και τραγουδώντας τρυγάμε. Στη συνέχεια μεταφέρουμε τα σταφύλια στα κοφίνια και στέλνουμε τα καλύτερα στο οινοποιείο. Σε όλη τη διάρκεια της αναπαράστασης του τρύγου, τα παιδιά τραγούδησαν παραδοσιακά τραγούδια για το κρασί.

Ως προέκταση των παραπάνω δραστηριοτήτων προέκυψαν θέματα που αφορούσαν την αρχαία ελληνική μυθολογία και τους Ολυμπιακούς αγώνες καθώς και τη σχέση τους με τους Ολυμπιακούς αγώνες που διοργανώνει η Αθήνα το 2004.

Γνωστικό αντικείμενο: Δημιουργία και έκφραση (θεατρική αγωγή)

Στόχοι: Να εξοικειωθούν με τις εκφραστικές δυνατότητες του σώματος, του προσώπου και της φωνής. Να αναπτύξουν τη συμβολική τους αναπαράσταση. Να νιώσουν ευεξία και την χαρά της προσωπικής δημιουργίας.

Ανάλυση 6ης πρότασης:

Να επισκεφθούμε το πανηγύρι του χωριού μας στον Αγ. Τρύφωνα, προστάτη των αμπελιών.

Με αφορμή την επίσκεψη στο γραφικό εκκλησάκι του Αγ. Τρύφωνα, παρακολούθησαμε τις προετοιμασίες για το τοπικό πανηγύρι. Μεγάλα τραπέζια είχαν στηθεί απέξω από το εκκλησάκι με μεξέδες, ζυμωτό ψωμί και μπόλικο κρασί. Μπήκαμε στην εκκλησία που ήταν στολισμένη με ψεύτικα κληματόφυλλα και την παρατηρήσαμε. Ο παπάς του χωριού μας υποδέχτηκε με χαρά και μας μίλησε για τον Αγ. Τρύφωνα που είναι ο προστάτης άγιος των αμπελιών και των χωραφιών και γιορτάζεται με ιδιαίτερη λατρεία από το λαό της υπαίθρου την 1η Φεβρουαρίου κάθε χρόνου. Μας εξήγησε ότι αυτή την ημέρα πραγματοποιείται αγιασμός που δε πίνεται αλλά τον παίρνει ο κάθε γεωργός και ραντίζει τα χωράφια του. Με αυτό τον τρόπο προστατεύονται τα αμπέλια από τις αρρώστιες. Εκτός από τον αγιασμό πραγματοποιείται και αρτοκλασία. Οι αγρότες εκτός από τον αγιασμό διασκορπίζουν στο χωράφι τους και τον άρτο λέγοντας: «Τρύφωνα πολύκαρπε έλα εδώ στ'αμπέλι μου να φάμε και να πιούμε».

Στη συνέχεια παρατηρήσαμε τη στολισμένη εικόνα του Αγίου: - Πως είναι ντυμένος, - τι κρατάει στα χέρια του - τι παπούτσια φοράει - ποιες είναι οι εκφράσεις του προσώπου του - τι υπάρχει πίσω του - τι φαίνεται ότι κάνει.

Ο πάπα-Τάσος μας έδειξε τα αμπελόφυλλα που στολίζουν τα άμφια του και το επίσης με αμπελόφυλλα σκαλισμένα, ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναού. Μας μίλησε για το συμβολισμό της θείας κοινωνίας: το ψωμί είναι το σώμα και το κρασί είναι το αίμα του Χριστού. Μας εξιστόρησε την ιστορία του μυστικού δείπνου τονίζοντας τα λόγια του Χριστού «Πίετε εξ'αυτού πάντες, τούτο εστί το αίμα Μου».

Την επόμενη ημέρα στο σχολείο συγκεντρώσαμε λαογραφικά στοιχεία για την ημέρα του Αγ. Τρύφωνα. Στην Άρτα και τα Γιάννενα ζυμώνουν κουλούρες και τις πετούν στα αμπέλια. Στην Αιτωλοακαρνανία εκείνη την ημέρα δεν εργάζονται για να μην τους καταστραφεί η σοδιά και στην Στενήμαχο έσφαζαν βόδι και μοίραζαν τα κομμάτια του στον κόσμο.

Γνωστικό αντικείμενο: Κοινωνικές επιστήμες - Θρησκευτικά, ιστορία.

Στόχοι: να έρθουν σε επαφή τα ήθη και τα έθιμα του τόπου τους, να κατανοήσουν της αξία της κοινής συνεργασίας για την επίτευξη στόχων, να έρθουν σε επαφή με την ορθόδοξη πίστη και λατρεία και να βιώσουν τα γνήσια στοιχεία της ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης.

Ανάλυση 7ης πρότασης:

Να φτιάξουμε ένα γλυκό από μούστο με τη βοήθεια μιας γιαγιάς.

Η γιαγιά ενός νηπίου προσφέρθηκε να μας βοηθήσει να φτιάξουμε ένα γλυκό με μούστο. Στο τέλος αποφασίσαμε να φτιάξουμε μουστοκούλουρα.

Συγκεντρώσαμε και καταγράψαμε τα υλικά σε μια συνταγή που αναρτήσαμε στη γωνιά του κρασιού για να μην ξεχάσουμε κάποιο υλικό.

Η συνταγή: 3/4 φλιτζ. Λάδι, 1 φλιτζ. Ζάχαρη, 1 ½ φλιτζ. Μούστος, 2 φλιτζ. Χλιαρό νερό, λίγη αμμωνία, 1 κ. κανέλλα, 1κ. γαρύφαλλα

Τα παιδιά παρατήρησαν τη συνταγή. Τα περισσότερα διαπίστωσαν κοινά σημεία με την συνταγή της μαμάς για κέικ. Επισημάναν τις ομοιότητες και τις διαφορές στα υλικά και παρατηρήσαμε ότι στη συγκεκριμένη συνταγή προστίθεται και μούστος.

Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν με την προοπτική δημιουργίας κουλουριών από τα ίδια. Φόρεσαν ποδιές και σαπούνισαν καλά τα χεράκια τους. Στη συνέχεια με τη βοήθεια της γιαγιάς Μαρίας, κοσκινίσαμε το αλεύρι και το βάλουμε σε μια μεγάλη λεκάνη. Ρίξαμε την κανέλλα και τα γαρύφαλλα. (Προηγουμένως είχαμε διακρίνει 2 ειδών κανέλλες - σε ξύλο και σε σκόνη). Στη μέση της λεκάνης ανοίξαμε χώρο στο αλεύρι και ρίξαμε λάδι. Ανακατέψαμε το μίγμα.

Διαλύσαμε το μούστο σε χλιαρό νερό. Ρίξαμε μέσα την αμμωνία και τα προσθέσαμε με ζάχαρη στο μίγμα της λεκάνης. Ζυμώσαμε και πλάσαμε τα κουλουράκια και έπειτα τα στείλαμε για ψήσιμο σε γειτονικό φούρνο.

Με την ευκαιρία αυτής της συνταγής, κάναμε κάποια πειράματα:

1ο πείραμα: σε ένα ποτήρι με νερό ρίξαμε μια κουτάλιά μούστο. Τα παιδιά παρατήρησαν ότι ο μούστος διαλύθηκε στο νερό. Πειραματιστήκαμε με τον ίδιο τρόπο και με την ζάχαρη αλλά και με το λάδι. Τα παιδιά διαπίστωσαν ότι το λάδι παρέμεινε στην επιφάνεια του νερού και δε διαλύθηκε. Γιατί; ρώτησαν τα νήπια. Εκεί εξήγησα ότι το λάδι ως υλικό είναι ελαφρύτερο από τα άλλα που χρησιμοποιήσαμε προηγουμένως (π.χ. μούστος, ζάχαρη) γι'αυτό και παρέμεινε στην επιφάνεια.

2ο πείραμα: Γεμίσαμε δύο ποτήρια με νερό, το ένα χλιαρό και το άλλο κρύο. Τα παιδιά παρατήρησαν αρχικά ότι το νερό είναι άχρωμο. Έπειτα έριξαν μια κουταλιά ζάχαρη στο ζεστό και μια στο κρύο νερό και διαπίστωσαν ότι το ζεστό νερό διέλυσε γρηγορότερα τη ζάχαρη από ότι το κρύο. Συμπέρασμα: Το νερό είναι άχρωμο και άριστο διαλυτικό μέσο υγρών και στερεών αντικειμένων. Κατά τη διάρκεια των πειραμάτων ψήθησαν τα κουλούρια μας. Ήταν ανείπωτη η χαρά των παιδιών καθώς γεύονταν το προσωπικό τους δημιούργημα. Έτσι αφού φάγαμε, κάναμε και μια μικρή γιορτή κλείνοντας ευχάριστα αυτή τη δημιουργική ημέρα.

Γνωστικό αντικείμενο: κοινωνικές επιστήμες (φυσικές επιστήμες)

Στόχοι: Ανακάλυψη ιδιοτήτων νερού (διαλυτότητα). Διαφορά ζεστού κρύου.

Ανάλυση 8ης πρότασης:

Να μας επισκεφθεί γεωπόνος για να μας μιλήσει για το σταφύλι, το αμπέλι και τις αρρώστιες που το απειλούν.

Αρχικά μιλήσαμε για το επάγγελμα του γεωπόνου, το οποίο τα παιδιά πολύ εύστοχα παρομοίωσαν με αυτό του γιατρού. «όπως ο παιδίατρος γιατρεύει εμάς τα παιδιά, ο κτηνίατρος τα ζώα, έτσι και ο γεωπόνος γιατρεύει τα φυτά». Για την υλοποίηση λοιπόν της πρότασης έπρεπε να προσκληθεί ένας «γιατρός φυτών». Το πρώτο βήμα που έπρεπε να γίνει ήταν να φτιαχτεί μια πρόσκληση για να σταλεί στο γεωπόνο.

α) Συζητήσαμε για το πώς ξεκινά μια πρόσκληση. Διαχωρίσαμε τις προσκλήσεις σε: προσκλήσεις για πάρτυ, για γάμο, για βαφτίσια, για χορό, για ομιλίες, για σεμινάρια, για συγκεντρώσεις κλπ.

β) Πώς ξεκινάει μια πρόσκληση και πώς τελειώνει.

γ) Τι περιλαμβάνει.

δ) Ποιος θα την συντάξει.

ε) Πώς θα την διακοσμήσουμε.

Τελικά η πρόσκληση φιλοτεχνήθηκε σε χαρτί κανσόν από όλα τα παιδιά και διακοσμήθηκε εξωτερικά με τον κύριο «Σταφυλούλη». Η μικρή Χριστίνα, ένα νήπιο που μπορεί άνετα να γράφει, μας βοήθησε να την συντάξουμε. Την βάλαμε μέσα σε ένα άσπρο φάκελο, όπου πάνω αριστερά γράψαμε τον αποστολέα: «τα παιδιά του νηπιαγωγείου Αρχαίας Νεμέας» και κάτω δεξιά «προς: τον κ. Γεωπόνο».

Το επόμενο βήμα μας ήταν η αποστολή της. Όπως ήταν αναμενόμενο προέκυψε η ακόλουθη απορία:

Πώς θα την στείλουμε;

- με το ταχυδρομείο;
- θα την πάμε στο γεωπόνο οι ίδιοι;
- θα την παραδώσει η κυρία μας;

Καταλήξαμε, επειδή στο χωριό μας δεν υπάρχει ταχυδρομείο, αλλά ούτε και κάποιος γεωπόνος για να του την παραδώσουν τα ίδια τα παιδιά, να την παραδώσω εγώ σε κάποιο γεωπόνο.

Μια εβδομάδα μετά, ο γεωπόνος ήταν στο σχολείο μας. Με την παρουσίαση πλούσιου φωτογραφικού υλικού μας μίλησε για τις παρακάτω ωφέλειες του σταφυλιού και κατ'επέκταση του κρασιού:

- μειώνει τον κίνδυνο ανάπτυξης θρόμβων στο αίμα.
- ελέγχει την πίεση

- εμποδίζει την ανάπτυξη κακοηθών όγκων
 - προστατεύει το στομάχι από το έλκος
 - βοηθά στην πρόληψη εμφραγμάτων
 - μειώνει τη χοληστερίνη
 - έχει αντιμικροβιακή δράση
 - επιδρά θετικά στους πάσχοντες από σάκχαρο
 - με μια ουσία που περιέχει (την Ρεσβερατρόλη) προλαμβάνει τις καρδιοπάθειες.
- Τα παιδιά παραστώντας τους δημοσιογράφους υπέβαλλαν τις ακόλουθες ερωτήσεις στο γεωπόνο:

- α) Ποιο είναι το καλύτερο είδος σταφυλιού;
- β) Πώς πρέπει να τα τρώμε;
- γ) Από ποιες αρρώστιες κινδυνεύουν;
- δ) Τους δίνουμε φάρμακα για να γίνουν καλά;
- ε) Πως καταλαβαίνουμε ότι αρρωσταίνουν;
- στ) Μπορούμε κι εμείς να φυτέψουμε ένα αμπέλι κι αν ναι πότε και πώς;
- ζ) Τρώνε τα αμπέλια; Πίνουν; Και πώς γίνεται αυτό;

Ο γεωπόνος έδωσε τις παρακάτω απαντήσεις στα νήπια:

- Το κρασί της περιοχής της Νεμέας θεωρείται από τα καλύτερα πανελλαδικά και φέρει την ονομασία: «Αγιωργίτικο», γιατί παλαιότερα η Νεμέα ονομαζόταν Αϊ-Γιώργης.
- Τα σταφύλια πρέπει να τα πλένουμε πολύ καλά γιατί ραντίζονται. Επίσης πρέπει να αφαιρούμε το κουκούτσι (γιατί το Αγιωργίτικο έχει) από όσα το έχουν.
- Τα αμπέλια συχνά πάσχουν από εντομολογικές και μυκητολογικές ασθένειες (μύγες, σκουλήκια, κουνούπια). Για την θεραπεία τους, τους ρίχνουμε φάρμακα (όπως δίνονται και στους ανθρώπους όταν αρρωσταίνουν).
- Όταν ένα φυτό είναι άρρωστο μπορεί να μην μπορεί να μιλήσει αλλά μας το δείχνει: τα φύλλα του σαπίζουν ή μουχλιάζουν ή τρυπάνε.
- Μπορούν και τα παιδιά να φυτέψουν ένα αμπέλι σε εποχή Φεβρουάριου - Μάρτη. Το φυτό θα είναι πλήρως παραγωγικό σε 3 περίπου χρόνια.
- Όπως οι άνθρωποι έτσι και τα φυτά πεινάνε και διψάνε. Χρειάζεται λοιπόν αν τους ρίχνουμε λίπασμα ως τροφή και να τα ποτίζουμε για να ξεδιψάνε και να αναπτυχθούν σωστά. Επίσης χρειάζεται κλάδεμα τον Ιανουάριο - Φεβρουάριο, ράντισμα Απρίλιο - Μάιο, κέντρωμα τον Αύγουστο.
- Τα παιδιά έδειξαν ικανοποιημένα από τις πληροφορίες που έλαβαν και πριν τον αποχαιρετήσουν του έδειξαν τα έργα τους και του χάρισαν μερικά από αυτά για να «στολίσει το γραφείο του», όπως χαρακτηριστικά του είπαν.

Γνωστικό αντικείμενο: Ομιλία - ακρόαση

Στόχοι: Να έρθουν σε επαφή με έναν ειδικό του επαγγέλματος, να αποδεκτούν την επιστημονική του ιδιότητα, να μάθουν να συνεργάζονται μεταξύ τους αλλά και με τους ενήλικες.

Ανάλυση 9ης πρότασης:

Να φυτέψουμε αμπέλι και να παρατηρούμε σε καθημερινή βάση πως μεγαλώνει.

Με αφορμή την επίσκεψη του γεωπόνου η πρόταση αυτή των παιδιών προέκυψε αβίαστα. Τα παιδιά έχοντας πια πληροφορηθεί για το πώς φυτεύουμε - καλλιεργούμε και αναπτύσσεται το αμπέλι ανέλαβαν ρόλο ενεργό. Κάποια έφεραν

χώμα, κάποιο άλλο ένα κλαδί για φύτεμα και κάποια άλλα το φύτεψαν στο παρτέρι της αυλής του σχολείου μας, έτσι ώστε να το βλέπει καλά ο ήλιος. Το πότισαν και υποσχθήκαμε όλοι μαζί να το φροντίζουμε. Στη συνέχεια επεξεργαστήκαμε το φωτογραφικό υλικό που μας έφερε ο γεωπόνος και παρατηρήσαμε την ανάπτυξη του αμπελιού και στις 4 εποχές του έτους.

Δυο μέρες μετά ακολουθήσαμε ένα ζευγάρι αγροτών σε διπλανό χωράφι για να παρακολουθήσουμε τη διαδικασία φύτεματος αλλά και του κλαδέματος του αμπελιού. Το ζευγάρι των αγροτών φύτεψε το κλήμα ως εξής:

Ο άντρας άνοιξε με το φτυάρι μια γούβα. Η γυναίκα έθαψε μέσα σχεδόν ολόκληρο το φυτό αφού προηγουμένως είχε ψαλιδίσει για τα καλά τη ρίζα του, αφήνοντας μόνο λίγο να εξέχει πάνω από το χώμα. Ο άντρας έμπηξε ένα ξύλο στη ρίζα του φυτού, έκανε δηλαδή το λεγόμενο «τσούπωμα» ή «φώτιασμα». Τελείωσαν τη διαδικασία με το πότισμα του φυτού.

Γνωστικό αντικείμενο: κοινωνικές επιστήμες (βιολογία)

Στόχοι: Να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά πάνω στην καλλιέργεια αλλά και τη φροντίδα του σταφυλιού.

Ανάλυση 10ης πρότασης: Να ανακαλύψουμε αν υπάρχουν κι άλλες περιοχές που παράγουν κρασί όπως και η δική μας.

Η τελευταία αυτή πρόταση προέκυψε από ερωτήσεις παιδιών:

- Μόνο εμείς εδώ καλλιεργούμε σταφύλι και παράγουμε το κρασί;
- Μπορεί η περιοχή μας να καλύψει σε παραγωγή τις ανάγκες σε κρασί όλης της χώρας;
- Ποιες άλλες χώρες παράγουν κρασί;

Έτσι ξεδιπλώσαμε ένα γεωγραφικό χάρτη της χώρας μας και τον κρεμάσαμε στον τοίχο. Βρήκαμε και σημειώσαμε τη θέση της περιοχής μας και τους παρουσίασα κι άλλες περιοχές που παράγουν κρασί:

Στην Αχαΐα παράγεται η μαυροδάφνη.

Στη Κεφαλονιά η ρομπόλα.

Στη Ζάκυνθο η βερντέα.

Στη Νάουσα το μαύρο μπρούσκο.

Στη Ζίτσα τα αφρώδη κρασιά.

Στη Σάμο το μοςχάτο.

Στην Αττική η ρετσίνα.

Στην Κύπρο η κουμανταρία.

Καλό κρασί διαφόρων ποικιλιών παράγουν και η Ρόδος, η Σιάτιστα, η Αράχωβα, ο Τύρναβος και η Κρήτη.

Το 80% των Ελληνικών κρασιών καταναλώνεται στη χώρα μας και το υπόλοιπο εξάγεται.

Μετά από αυτή την ενημέρωση η συζήτηση προεκτάθηκε και σε άλλα προϊόντα που εξάγουμε όπως λάδι, εσπεριδοειδή κλπ.

Στο τέλος τους παρουσίασα την υδρόγειο σφαίρα του σχολείου μας και τους έδειξα κι άλλες χώρες που παράγουν κρασί, όπως: Γαλλία, Βόρεια Ιταλία, Ισπανία, Σικελία κλπ.

Γνωστικό αντικείμενο: κοινωνικές επιστήμες (γεωγραφία)

Στόχοι: Να ταξιδέψουν νοερά στην Ελλάδα και στον κόσμο και να γνωρίσουν κι άλλες χώρες που παράγουν κρασί.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγησή μου υπήρξε συνεχόμενη και βασίστηκε πάνω στην παρατήρηση και την καταγραφή.

Ως νηπιαγωγός αξιολόγησα:

- α) Τη συμμετοχή των παιδιών.
- β) Τη συνεργασία τους μεταξύ τους αλλά και με όλους τους εμπλεκόμενους στο πρόγραμμα.
- γ) Τη συμπεριφορά και τις αντιδράσεις τους απέναντι στους ενήλικες.
- δ) Το ενδιαφέρον που επέδειξαν καθ'όλη τη διάρκεια του σχεδίου εργασίας.
- ε) Τη γλωσσική τους ανάπτυξη.
- στ) Τις γενικότερες γνώσεις τους.
- ζ) Την αποδοχή της εξουσίας των ενηλίκων με τους οποίους συνεργάστηκαν.
- η) Την πορεία τους στη λογικομαθηματική γνώση (ομαδοποιήσεις).
- θ) Την προσοχή, την αυτοσυγκέντρωση και την επιμονή που επέδειξαν.
- ι) Το αν έδειξαν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και στις ικανότητές τους.
- κ) Το πώς αντέδρασαν τα παιδιά σε νέες καταστάσεις.
- λ) Τη συμμετοχή των γονέων στο σχέδιο εργασίας.

Προσωπική αξιολόγηση

Η βιωματική προσέγγιση που πραγματοποιήσαμε διευκολύνθηκε με την συμμετοχή μου. Καθοριστικό ήταν ο ενθουσιασμός κι ο αυθορμητισμός των παιδιών που την έκανε ακόμη πιο ενεργητική. Θεωρώ ότι το σχέδιο εργασίας ολοκληρώθηκε πλήρως.

Αξιολόγηση του σχεδίου εργασίας από τα παιδιά:

- α) τα παιδιά ενθουσιάστηκαν.
- β) χάρηκαν πραγματικά με τις εργασίες τους.
- γ) έδειξαν ενδιαφέρον να ξαναασχοληθούμε με τον ίδιο τρόπο με άλλο θέμα.

Βιβλιογραφία

- 1) Η Γλώσσα μου Β' δημοτικού Β' μέρος
- 2) Περιοδικό «Παράθυρο με θέα στην εκπαίδευση»
- 3) «Παραμύθια και ιστορίες για όλο το χρόνο: Σεπτέμβριος», εκδόσεις Μαλλιάρης - Παιδεία.
- 4) Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων ΟΕΔΒ
- 5) «Κοντά στις παροιμίες μας» Ν. Βλαχάκη.
- 6) «Φωνούλες» Κων.Ανδρικόπουλου
- 7) Λαϊκά τραγούδια και παιχνίδια για παιδιά: Β.Αναγνωστόπουλος, εκδόσεις Ψυχογιός.
- 8) «Μικρές φωνές» Στ. Σπεράντσα.
- 9) Προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης και διαθεματική προσέγγιση, Ευγενία Κουτσουβάνου και ομάδα εργασίας. Εκδόσεις Οδυσσέας.
- 10) Βιβλίο δραστηριοτήτων για το νηπιαγωγείο. ΟΕΔΒ Αθήνα 1990.
- 11) Εγκυκλοπαίδεια, Για σας παιδιά.
- 12) Εγκυκλοπαίδεια, Δομή.